

310437

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 9.

చెన్నపట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 5 వ తేది శుక్రవారము

No. 29.

సంపుటము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

సంచిక ౨౯

మాగాణి భూములు అమ్మబడును

నోటీసు

63

మోసాడు ప్రాజెక్టుకింద కొండాపురము గ్రామములో 55 ఎకరములు అమ్మబడును. భూమి చాల మంచిది. నీరు సమృద్ధి. మెరకభూమి సమీపములో విశేష చౌకగా లభింపను. ఇంట్లు కట్టుకొనుటకు నేలయివ్వబడును. కావలసినవారు చూడవచ్చును. ఉత్తరములను ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

దరిశి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

అడయూరు మద్రాసు.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్మాని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతపలుకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాంజ్యందోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బాబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగం తిలకు హరికథ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు
స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

నూజివీడు జమీయా యిలాకా గొల్లపల్లి యస్టేటునకు హక్కుభక్తములు గల ఈక్రింది షెడ్యూలు దాఖలా యాప్తి 10-5-22 తేదిన సాయంత్రము 3 ఘంటలకు సదరు యెస్టేటు జమీందారుగారు ఖుద్దన గొల్లపల్లి లో వేలము వేయించడము మూలకముగా విక్రయించబడును. గాన వలయువారు ఈక్రింది చిరునామమునకు విచ్చేసి పాటయందు విజయముపొంద ప్రార్థితులు. మాకు తృప్తిగా ధర రాబట్టినట్లు తోచినయెడల అట్టివారికి క్రయధనం మీద 100-కి రూ 1-0-0 చొప్పున కమీషను సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరు చేయు కాలములో యివ్వబడును.

షెడ్యూలు

I శ్రీ అమృతగారి తోట యనబడే నూజివీటి పురమునకు తూర్పుగా యుండు తోట విస్తీర్ణం 24—0 యకరములు యిది నివేతనస్థలములకు వనికవచ్చును. యిందులో సుమారు రెండు యకరములు స్థలము అప్పురావు కులోద్భవుల తిరుపల్లిలు యున్నందున మినహాయించడ మయినది.

II ఆగిరిపల్లి నూజివీడు రోడ్డుమీద యున్న కృష్ణవిలాసము (వీరోజితోట) యిందు మామిడి చెట్లు గలవు. బావియున్న గలదు. ఈ తోట విస్తీర్ణం 49—0 యకరములు.

N. B. ముందుగా తెలిపిన, వలయు వసతులు యేర్పరుపబడును.

గొల్లపల్లి యెస్టేటు పాలకులు ఆఫీసు, గొల్లపల్లి. శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు బహదూర్, జమీందార్.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువ్వనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయే గాక, ఆజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది క్రమాయుధమునలె పనిచేయును. వేలకొలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8351)-8
200 మాత్రలసీసా 1-కి రు ౯-4-౧; డబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0
వి. పి. చార్జి ఎన్నికైనా రు 0-6-0.
పి.సి.వి. ఆంధ్ర కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి. నెల్లూరుజిల్లా

BOON TO STUDENTS!!
SOVEREIGN
SPERMATORRHOEA PILLS
తక్కువ ధర నివారణమాత్రము. 30 మాత్రల డబ్బా 1 రూ॥
MAGICALLY STOPS EMISSIONS. ORDER FOR 2 TINS FOR COMPLETE CURE.
MYR. RAMACHANDRAN, MARKET TANK COCANADA

కుష్టురోగ నివారణి

యోగ్యతాపత్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధి యెల వృద్ధిపరచుకొనెదను? శా. 18 సం॥ర ముల నుంచియు నాన్నీ పాతులు కొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము పుర్రుజ్జానములేని నచ్చూ, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" నేనించి రోగవిముక్తులమై చాలా ఖుషుగా యున్నాము.

N. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించి దివ్యా పదము లేదు. గణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహూమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" ఘనవిని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి జాగ్రత్త. ఒక నెల దినములకంటె అధికముగా పరిపకుమందు డబ్బా రు 6-0-0.

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురిం.

(8333-873) శాస్త్రపేటపాస్టు (గోదావరి జిల్లా)

వేమన.
(సంపూర్ణ జీవితము, బోధనలు)
కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు.
ఇదివేమన వేమన్నను గూర్చి ప్రకటిత పరిచిత్రాంతములు వెల్లడి లున్నవి. 1-కి రూ 2—0—0
ఆంధ్రక్షత్రియులు
ఈ చర్చనై జరిగిన వాదోపవాదములు అద్భుతము. రూ 1—8—0
వెంటనే వ్రాయుడు. (8268)
కమలకుటీరము,
ట్రిప్లికేను - మదరాసు.
© వేమన వేమన్న వేమన్న వేమన్న వేమన్న

గజత్రయ సిద్ధిగాంచిన
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

వేగు బాష్పములు

వేగు బాష్పమును గుణపరచుట గాక దానిని కానుండచేయుటకు గూడ నుపయోగింప దగిన దివ్యవృక్షములు. ఇవి ఈ దేశమునం దన్నిప్రదేశములయందు మాత్రమే గాక, బర్మా, సిలోన్ మున్నగు నితర దేశములు; ప్రదేశములందు సైతము విశేషముగ నుపయోగింపబడి పొగడ్డ తెక్కినవి. పెద్దనెట్టు రూ 2—2—0 లు; చిన్న నెట్టు రూ 1—6—0 లు.
ప్యాకింగు, పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.
అలిగ్రాఫ్ అక్షసు: } ఆయుర్వేదాశ్రమం,
"పండిట్" మద్రాసు. } (1045) నెం. 41, ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

నోటీసు

(69)

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములకు 1332 ఫసలీకి

ఈ క్రింద వివరించిన మేలురకం వస్తువులు, సరఫరా చేయుటకు (నెయ్యమినహా) మాదిరిలు సహా సీలు చేయబడిన కవర్లలో టెండర్లు అడుగున సంతకము చేసినవారికి

1922 సం॥ మే నెల 10-వ తేది లోపున చేరువట్లు పంపుకొనవలయును.

వస్తువుల శేర్లు	అందాజుగా ఒక సంవత్సరమునకు కావలసిన పరిమాణ మొత్తం
1 నెల్లూరుబియ్యం (పాతది)	130403 శేర్లు కొలత (80 తులముల యెత్తు)
2 తెనాలిబియ్యం (పాతది)	51520 డిటా
3 మంచి (కలవటం లేని) ఆవు లేక యెనుము నెయ్యి	70348 శేర్లు (మదరాసు మణుగులు) 1759
4 మంచి (కలవటం లేని) నూగులునూనె	60888 తూనిక శేర్లు లేక మణుగులు 1522
5 కుంకుమపువ్వు (సూర్యమాడు)	92 శేర్లు (శేరు 1 కి 24 తులములు)

టెండరుయొక్క షరతులు

ప్రతి టెండరు 100 రూపాయలు ధరావత్తుతో పంపబడవలెను. టెండరు అంగీకరింపబడినదను ఆర్డరు దేవస్థానం కచ్చేరినుండి టెండరుచేసినవారికి చేరిన 10 దినముల లోగా మొదట చెల్లించియుండు డిపాజిట్టు మొత్తం 100 రూపాయలు గాక సంతకమునకు సరఫరా చేయుటకు వాహనమున వున్నప్పుడు పరిమాణం సామానులయొక్క కిమ్యత్తుపై 100-కి 5-0-0 రూపాయలు వంతున యేర్పడు మొత్తం మొదట డిపాజిట్టుతో సహా సరిపాడ్యేటట్లు మొత్తమునున్న నెల్లూరు బియ్యం తెనాలి బియ్యం నెయ్యి యీ సరుకులకుమూత్రం సరుకు 1కి టెండరుతో యిచ్చిన రూ 100 గాక రూ 400 న్ను వెరకి 500 ప్రారంభ డిపాజిట్టుగా చెల్లించి తర్వాత ప్రతినెలకు సప్లయి చేయబోవు సరకుల క్రయమునకు బిల్లు చేసికొనే పైకములో రూ 100-కి 5 రూ చొప్పున ప్రారంభ డిపాజిట్టుసహా రూ 2000 అయ్యేవరకు ప్రతినెల దేవస్థానమునకు డిపాజిట్టుచు, ధరావత్తుగా చెల్లించి స్థాపు కాగితములో షరతులప్రకారం సప్లయిచేయుటకు అంగీకరించబడిన ధరలు సహా ఖరారు నామా వ్రాసి యివ్వవలయును. పై చెప్పిన షరతుల వివరం దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకోవచ్చును. ధరావత్తు సామ్యుకు వడ్డీ యివ్వబడజాలదు. కంట్రాక్టు కాలము పూర్తి అయిన తర్వాత కంట్రాక్టుకున్న ఏ విధమైన బాకీ దేవస్థానమునకు లేనంతట ధరావత్తు వాపసు యివ్వబడును. అంగీకరింపబడిన టెండరు యొక్క ధరావత్తు టెండర్లు ఫసలాయితి అయిన వెంటనే వాపసు యివ్వబడును. నెయ్య మినహా తక్కిన సామానులయొక్క అంగీకరింపబడిన మాదిరిలు దేవస్థానం కచ్చేరిలో పొందబడి దేవస్థానము యొక్కయు కంట్రాక్టరు యొక్కయు శీర్షు చేయబడి దేవస్థానం కచ్చేరిలో నిలువచేయబడును.

2. దేవస్థానమునకు 1332 ఫసలీకి కావలసిన అడుగున వివరించిన మేలురకం సామానులను సరఫరా చేయు హక్కును 1922 సం॥ మే నెల 10 తేది మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలున్ను ఆ వెంటనే రోజులలోనున్న దేవస్థానం కచ్చేరివద్ద యాలం చేయబడును.

సామానులవివరం	అందాజుగా ఒక సంవత్సరమునకు కావలసిన మొత్తము.	యాలంయొక్క షరతులు
1 యెనుగుల ముతక 16420 కొల్తశేర్లు (శేరు 1 కి బియ్యం)	30 తులాలచొప్పున	యాలంలో సచాల చేయుటకు తాము అర్హులగుటకుగాను సవాలుచేయకొరువారు నభరు 1-కి రూ. 100 0-0 లు డిపాజిట్టు చెల్లింపవలయును.
2 పెసలు	9765 డిటా	యాలంలో కొనుగోలుచేయని పాటదార్లు డిపాజిట్టు మొత్తమును యాలం ముగింపు అయినతోడనే వాపసు యివ్వబడును. యాలం ఖాయం చేయబడిన పాటదార్లు యాలం మంజూరయిన 10 దినములలోగా తాము మొదట చెల్లించిన డిపాజిట్టు మొత్తం రూ 100-0-0 లు గాక సంతకమునకు సరఫరాచేయుటకు వాహనమున వున్నప్పుడు పరిమాణం సామానులయొక్క కిమ్యత్తుపై 100-కి రూ 5-0-0 లు వంతున ఏర్పడే మొత్తం మొదట డిపాజిట్టుతో సహా సరిపాడ్యేటట్లు మొత్తమును ధరావత్తుగా చెల్లింపవలసినది. సరఫరాచేయునట్లు పూనుకొన్నందుకు షరతులప్రకారం స్థాపుకాగితముమీద అంగీకరింపబడిన ధరలుసహా ఖరారు నామా వ్రాసి యివ్వవలయును. పై చెప్పిన షరతులవివరం దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకోవచ్చును.
3 పెసలపప్పు	114 డిటా	
4 శనగలు	4487 డిటా	
5 శనగపప్పు	2121 డిటా	
6 వుర్దులు	7923 డిటా	
7 వుద్దిపప్పు	25 డిటా	
8 వులవలు	44530 డిటా	
9 చక్కిర	21704 తూనిక శేర్లు (శేరు 1-కి 24 తులాలు)	
10 చిత్రపండు	16106 డిటా	
11 బెల్లం	27761 డిటా	
12 ఆముదము	630 డిటా	
13 పచ్చకర్పూరం	195 డిటా	
14 పురుగుచట్ట	420 డిటా	
15 కిరసనాయలు	424 డబ్బాలు	
16 కస్తూరి	168 X. X. యెత్తు.	

యీ కా యితర చిల్లరసామానులు వీల్చయొక్క వివరం యాలంకాలములో తెలుపబడును. శ్రీ విచారణకర్తలవారి మంజూరుపు తర్వాత లోబడి దేవస్థానం ఆఫీసు దివాన్ పేషాద్లు వారివల్ల యాలము జరుపబడును.

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానముల విచారణ కర్తలవారికిను, తిరుపతి ప్రయాగదాసుజీ వారు. విచారణకర్తలవారు.

అంధులగు దృష్టి నొసగుట

మామూల్యగారిచిత్సలు

మామూల్యగారు తమ చికిత్సా విధానమును, ఉపదేశమును గూర్చి యిటుల జెప్పిరి:—

నేను స్వీయోపదేశసిద్ధాంతముచే జేయు చికిత్సలయందు ప్రకృత్యతి మైనట్టిగాని అగమ్యమైనట్టిగాని విషయ మేమియును లేదు. అది సాధారణ మగు ప్రకృతివిధానమే. స్వీయోపదేశమునకును కైస్త్రవకాత్త్రమునకును భేదమేమని మీరగుగ వచ్చును. రెంటికిని మూలములే మొక్కటియే. కైస్త్రవకాత్త్రము వదిలివ్యాసముతో ప్రారంభ మగును. స్వీయోపదేశము, కారీరక వైతికములముల ననసరించుటతో ప్రారంభమగును. స్వీయోపదేశమునకును ప్రార్థనకును భేదము లేదు. స్వీయోపదేశము ఒక కథయైన ప్రార్థనయే.

ప్రతివ్యాధికిని రెండు లక్షణములు గలవు. ఈ గంకరి న్యురస్థిరీయావ్యాధిలో బాగుగ కనుగొంటిని. ఒకటి కారీరక లక్షణము. మరొకటి వైతిక లక్షణము. తేజ భావ లక్షణము. భావలక్షణము చాల ముఖ్యమైనది. అది కారీరక లక్షణమును నూరుకట్లు పాడుచేయును. వ్యాధిసమయమున తెలివిలేకుండుటను తగ్గగా తీసికేయవచ్చును. అందువలన గుడ్డివారు చూడగలరు. చెవిటివారు వినిగలరు. వాటికూలరంగుగలారు దృఢకాయులు గావచ్చును. వీని జట్టి చూడ కారీరకలక్షణము చాల స్వల్పమని తెలియగలదు.

ఇందుకు తార్కాణముగ నేను గతవారము అంధత్వమును కుదిర్చితిని. 23 యేండ్ల పిల్ల కి సంవత్సరముల వయస్సు నుండియు ఒక కన్ను గుడ్డిగా నున్నది. వాదదత్తు రాగా వెంటనే దృష్టి ఒక కథముగ వచ్చెను. అట్టియొక్క ఆ వాదమునందే మియును తిప్పుతేదు.

ఇరుగదిగంకరిములనుండియు మనస్సులో తనకన్ను గుడ్డిగా నున్నదని నమ్ముటచే ఆ కన్నుతో కనుపులను చూడలేక పోయెను. ఆమె కి వ యేట క్రిందపడెను. కుడికంటికి దెబ్బతగులగా కట్టుకట్టి, గ్రుడ్డుకు నిజముగా దెబ్బ కగిలెను. అయితే అది వెంటనే మానిపోయెను. కాని కన్ను కనుబటలు లేదని మనస్సులో నుకొను అలవాటుమాత్ర ముండెను.

మనస్సు ప్రకృతికన్న జలమైనది. వైదేశికారీరక సంబంధము కన్న మనస్సు యొక్క కపరితేయును. అందుచేతనే ఆ పిల్ల 20 సంవత్సరములు గుడ్డిగా నుండెను. నేను స్వీయోపదేశమును జేసి ఆ మూఢనమ్మకమును తొలగించితిని. ఆ పిల్ల వెంటనే చూడగలెను. ప్రజలు మనోగోమతచే దేహమును పాడుచేసికొనెదరు. కావున వారు తమకుందికై మనస్సును సుపశాంతిచేసినవలయును. అదియే స్వీయోపదేశముయొక్క అర్థంతము. (మాంచె పురు గార్దియను వారపత్రికనుండి).

అద్భుతమైన లాంతరు.

ఎలెక్ట్రిక్ కంట్లు సహాయము లేకయే మూడు వత్సరములవరకు వెలుగు విద్యుద్దీప్త మొకటి కనిపెట్టబడెను న్యాయార్థముండి తెలియుచున్నది. (బ్రెబూస్). మామూల్యగారిని పట్టి సీనాయందు బెట్టుటవలన ఈనూతన అద్భుత లాంతరు గనిపెట్టబడెననియు ఇటాలియను ఇంజనీయరు జి. న్ టామడెల్లి గారు దీనిని గనిపెట్టి రనియు ప్రకటించబడెను. దీనిని దయారజేయవలయు ఈ రహస్యముగా పాడుటకుగాను సాయుధులగు రహస్యపరిధకలు కాపలాయుంచబడిరి. ఈలాంతరు కెట్టి సహాయములేయె రింకంటనదియే వెలుగు నని పరిశోధకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఈలాంతరు రెప్పుడును 10 డిగ్రీలవేడికి పోవును. మామూలలాంతరు సామాన్యముగా 100 డిగ్రీలుండును. ఈ నూతనలాంతరు ఎంతకొంతియోను ఇచ్చటకు ఏగ్నాటులు చేయవచ్చును.

ఈ లాంతరు రాబోవు వేసవికాలము శీతకమునకు కిధనుగును

బా.బాయిలో బి. బి. అండ్ సి. జి. రైల్వే లోకోఅండు కారేజి నూపరిం బెండెంటుగాను నిన్ను ఉదయము పలేలు రైల్వే వక్కుపావులలో నుండగా 10 1/2 గంటలకు ఒకశాంత కైస్త్రవపునీ తుపాతో కాల్చి చంపబడెను. ఈ కైస్త్రవపుడు 10 జైలైవరు. అంతకుముందు రోజు ఆరకు పనిలోనండి నూపరిం బెండెంటుచే తొలగించబడెను. ఆరకు ఆగ్రహముతో నరిగిని కాలెను. కాల్చిన రక్షణమే ఇతర లక్షణి పట్టుకొని పోలీసులకు ఒప్పుకెప్పిరి.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము.

మౌలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు

అహమదాబాదు సెషన్సు కోర్టులో విచారణ

జూరరుల అభిప్రాయముతో జడ్జి ఏకీభవించక పోవుట

మౌలానాగారికి 124 ఏకీంద్ర రెండేండ్లు కఠినశిక్ష వేయుట

121 క్రింద నేరమునుగూర్చి బొంబాయి హైకోర్టుకు పంపుట

మౌలానాగారి పూర్తి స్టేటుమెంటు

మౌలానా హజరతు మోహనిగారి కేసు

తీర్పు

4-వ టేబిల్ అహమదాబాదు సెషన్సు జడ్జి డాక్టరు డిసోజాగారు మౌలానా హజరతు మోహనిగారి కేసులో తీర్పు చెప్పెను. న్యాయాధిపతి జూరరులతో నేకీభవింపలేదు. 124 ఏ క్రింద మూడు ప్రవన్యాసములకును చెరి రెండేండ్లు కఠిన శిక్ష వేసెనుగాని మూడు శిక్షలను ఏకకాలము నందే అనుభవించవలె ననుటచే మొత్తము మౌలానాగారి రనుభవించ వలసినది రెండేండ్లు మాత్రమే గాని ఆరేండ్లుకాదు. 121 ఏ క్రింద గూడ మౌలానాగారు దోషియనియే న్యాయాధిపతి అభిప్రాయ పడెనుగాని తాను స్వతంత్రించి శిక్షింపక బొంబాయి హైకోర్టువారు వారి యిష్టానుసారము చేయదగు నని హైకోర్టుకు వ్రాసెను.

మౌలానాగారి స్టేటుమెంటు

దయాసముద్రుడును దీనకరుడును నగు సర్వేశ్వరుని నా మస్కరణముతో నేను నా అభిప్రాయములను తెలుప సారం భించెదను.

భావపరివర్తనము

ఈ కేసులో ఏమియును జోక్యము కలిగించుకొనకుండుటకు స్టేటుమెంటు నిర్వహించుటకును గూడ నేను మొదట సంకల్పించితిని. నేనట్లు మానము వహించిన రాజకీయములను గూర్చిన నా అభిప్రాయములను దేశీయుల న్యథా భావించు ప్రమాదము లేకుండునట్లు నని నామిత్రులు కొందరు నాకు తెలుపుటచే నేని నివేదికమును గుడు నిశ్చయించితిని.

రెండు నేరములు

నాపై రెండు నేరము లుగోపింపబడెను. ఒకటి ప్రభుత్వముతో యుద్ధమునకు సంబంధించినది. రెండవది హిందూదేశ ప్రభుత్వముపై వ్రాయబడిన అనురాగ రాహిత్యమును, క్షేమమును, అసంతృప్తి కలిగించుట. మొదటి నేరము. 121 శ్లోక క్రిందకు రెండవది 124 ఏ క్రిందకును వచ్చును.

న్యాయశాస్త్రపరిచయము లేకుండుట

నాకు బ్రిటిషు న్యాయశాస్త్రముతో పరిచయము లేదు. ఆంధ్రముపై ఆపారము లగుభావ్యముల విషయ మనతే తెలియదు. ఆభావ్యములు చదువుటవలన విషయము మరింతగా నమోయగునుగాని సులభగ్రాహ్యము గాదు.

కారాగృహమున గ్రంథపఠనము

నేను సబర్జైల్ కరసాలలో నున్నపుడు నాకు నిర్బంధము వల్ల కలిగిన తీరుబడి అరకాళమున నేను 121, 124 ఏ శ్లోకము ప్రకారము చదివితిని. నేను రాజకీయములనుగూర్చి చేసిన చర్చల కానిబంధనలను వర్తింపజేసి చూచితిని. కాని ఆ నిబంధనలలో నొక్క పదమైన నాచర్యలకు వర్తింపదు.

121 వ శ్లోకను వర్తింపదు

“రాజుపట్ల యుద్ధము ప్రకటించునట్టి, ప్రకటించుటకు ప్రయత్నించునట్టి, ప్రకటించువారికి తోడ్పడునట్టివారికి ఉరి శిక్ష లేక యావజ్జీవద్యోపాంతరవాసశిక్ష వేయవలెను వారి అస్తి నంతిన ప్రభుత్వమువారు వశపరుచుకొనవలెను” అని 121 శ్లోక నునందు వివరింపబడెను. ఇందులకు దృష్టాంతములు.

“(1) రాజు నెదిరించినవారితో రాముడు చేసెను అపుడు రాముడు దోషి (2) సింహాళమున కొందరు రాజువార తనము నెదిరింపగ హిందూదేశమునుండి వారికి సహాయము గా రాముడు సేవలను పంపెను. అపుడు రాముడు విరోధులకు సహాయము చేసినవాడగునని దోషియగును” అని వివరింపబడెను. కాన సరిగా యుద్ధము ప్రారంభమైననెగాని యీ నేరము జరిగినట్లు నిర్ధారణచేయ వీలులేదు. యుద్ధమున ప్రకటించినవారికి ఆయుధములతో మందుగుండుతో పంపిననెగాని వారికి సహాయము చేసెనను నేరమునుగూడ మోప వీలులేదు.

కేవలప్రసంగము నేరము కాదు

ఈ నేరమునకు శిక్షయావజ్జీవద్యోపాంతర కఠిన దాస్యమును యావద్యితావధానమునయు యుండుటచే కేవలము ప్రసంగించినంతమాత్రమున యీ నేరము చేసిన ట్లేంచ వీలులేదు. అట్టివ్యాఖ్యానము చేయుటయింగితజ్ఞులలక్షణముకాదు. “ఒక పని చేయునట్లు వేరొకని ప్రోత్సాహపరిచిన వాడు సహాయకుడగుట యను నేరము చేసినవాడగును” అని 107 వ శ్లోకములో నున్నది. దీని ఆధారముమీదనే క్రిందికోర్టు మేజిస్ట్రేటు 121 వ శ్లోకముతోని ప్రధానభాగములను వదిలి సహాయము చేసినను నేరమును మాత్రమే నాపై వారోపించెను. యుద్ధము ప్రకటించితి ననిలేక తప్పియత్తు మొనరించితినిని అతడాగోపింపలేదు. ప్రసంగము చేసితిని గాన సహాయము చేసితినిని అతడు నిర్ణయించెను.

అది 121 క్రింద సహాయము కాదు

యుద్ధముచేయునది ప్రోత్సాహపరిచితిని నాపై వారోపించిన నేరము రుజువైననుగూడ 121 క్రింద నేను నేరముచేసితి నని నిర్ధారణ చేయ వీలులేదు. సహాయమును గూర్చిన 5 వ ప్రకరణ మంతయును 121 ఏ, 124 ఏ, 225 ఏ, 225 బి, 224 ఏ, 204 శ్లోకములకే అన్వయించు నని స్పష్టముగా తెలుపబడెను. సహాయమున ప్రోత్సాహము గూడ చేయనట్టి ప్రకరణమున నిర్వచించబడినదని స్పష్టముగచూస్తూది. అది 121 కి వర్తిం చదు. కేవలము మాటలాడినంతమాత్రమునకే ఉరిశిక్షయో యావజ్జీవద్యోపాంతరవాసశిక్షయో వేయవలె ననినచో హిందూదేశ మున జీవితమే దుర్భరమగునుగాన యిది 121 కి వర్తింపదనట సహేతుకముగూడ నైయున్నది.

దౌర్జన్యముగూడదను నమ్మకము

నేను మోసముతీరు మహాసభ కధ్యక్షుల వహించి యెరుగిన యువన్యాసమున యుద్ధ ప్రోత్సాహము లేక పోవుటయేగాక దౌర్జన్య ప్రోత్సాహ మై న ను లేదు. నేను దేశీయ మహాసభ సభానియమములను పూర్తిగా అనుసరించు సభ్యుడనై ప్రస్తుతపరిస్థితులలో దౌర్జన్యము జాతుగా కూడదని గట్టిగా నమ్మువాడ నైయుండ యింకొకలాగున నా యువన్యాస మెట్లుండను? ఆహవాదావాదులలో జరిగిన దేశీయ మహాసభభావము నేనుపపాపించిన స్వాతంత్ర్యోత్సాహము నందలి కదవతీభాగమున స్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకు “నము చితకాంతి ముతసాధనముల” నవలంబించ వలెననియే యున్నది. గాంధీ మహాత్ముని రాజకీయాభిప్రాయములను నా అభిప్రాయములకును లవమాత్రమైన భేదములేదు.

అధ్యక్షుకోపన్యాసము

“ప్రముఖులారా! ఒక ప్రభుత్వమును తొలగించి మరియొక ప్రభుత్వము నేర్పరుటకు రెండేసాధనము లున్నవి. ఒకటి ఖడ్గ ప్రయోగమున ప్రభుత్వమునుతొలగించుట. ప్రపంచమునందన్ని దేశములవారూ నేటిపరకును యీపద్ధతినే అవలంబించిరి. రెండవ పద్ధతి ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వముతో గల సంబంధమును పూర్తి

గా వదులుకొని వానికీ ప్రతిగా శత్రుత్వములగు నేర్పాటులతో నేకాంతప్రభుత్వము నేర్పరచి దాని నభివృద్ధిపొందించి క్రమముగ ప్రాతః ప్రభుత్వము నంతరింపజేసి ఆస్థానము నాక్రమించుట. మిత్రులారా! యీ సంగట్ల మీదేవత ననిన మనము వెంటనే ప్రత్యేకముగ స్థిరపాఠములైనవి మన న్యాయస్థానములను, పాఠశాలలను, కళాశాలలను, చిత్రకళలను, పత్రికలను, సేనను, పోలీసుదళమును, జాతీయప్రభుత్వసంఘమును (శాన్ల మెంటు) ఏర్పరచవలెను” అని ముస్లిములగు సభాధ్యక్షుకోపన్యాసమున సంపూర్ణస్వరాజ్య సంపాదనమునుగూర్చి నేడు స్పష్టముగా నుడి వితిని.

ప్రతిపక్షానుగుణ్య దౌర్జన్య రాహిత్యము

నేను పశుబలప్రయోగమును పూర్తి గా నిరసించితి ననియు స్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకు కాంతిసాధనములనే యుపయోగింపవలెనని బోధించితినియు యీనిదర్శనవాద్యము వలన స్పష్టము కావలదు. దానిని అసహాయోద్యమమనిననునచే, ప్రతి ప్రతిష్ఠాపనా స్థాపనమనిననునచే, ప్రతిప్రభుత్వస్థాపన మని ననునచే, అన్నిటికిని ఒకటే అర్థము. స్వరాజ్యసంపాదన సాధనములను గూర్చినంతవరకు గాంధీమహాత్మునకును నాకును అభిప్రాయభేద మేమియును లేదు. సముచిత కాంతియు లే సాధనమువలననే స్వరాజ్యమును బడయవలెనని మేమిరువురమును గూడ కోరితిమి. ఈవాంఛితము శిరవేరుటకు దౌర్జన్యసాధనమును మేమిరువురము నవలంబింతుమును సందేహ మెంతమాత్రము నుండ పనిలేదు. నేనింతవరకు గాంధీమహాత్మునికి సహకారిగా నుండితిని. ఇక ముందుగూడ నట్లేయుందును. మేమిట్లు దౌర్జన్యనిరసనభావముతో పనిచేసిననుగూడ దొరతనమువారు క్రూర్యముచే బూని బాధించుచున్ననుగూడ మేము కాంతిని నెమ్మదిని నిలుపుటకే ప్రయత్నించుముగాని ప్రభుత్వమువారి క్రూర్యవిధానము తీవ్రతమై దుర్భరమైపోయినచో మాత్రము మేమవలంబింపవలసిన సాధనమును గూర్చి గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయముతో నే నేకీభవింపజాలను. నేనే గాదు మానవ స్వభావానుభవముగల వారెవరునుగూడ మహాత్ముని అభిప్రాయముతో నేకీభవింపజాలరు. అట్టి పరిస్థితులు కలిగినపుడు మేమవలంబించు దౌర్జన్యరాహిత్యము ప్రతిపక్షానుగుణ్యదౌర్జన్య రాహిత్యమే అగును.

నైనిక శాసనము ప్రకటించునెడల

మానవస్వభావానుగుణ్యముగ నాకుగల యీశమృతమును ఒట్టి ముస్లిములగు మహాసభలో నేనిట్లు నుడివితిని. “కొద్దికాలముమాత్రమే కారాగృహవాసశిక్ష సంభవింపవలసి యున్నచో ప్రజలు తమకు కలుగు కష్టములన్నిటిని సంతోషముతో భరించుటకు సంసిద్ధులుగా నున్నారగాని ప్రభుత్వమువారు నైనిక శాసనమును ప్రకటించునెడల దౌర్జన్యవిరోధి అసహాయోద్యమము కేవలము నిరుపయోగమును అసమగ్రము నగును. ముఖ్యముగా మహాత్ముద్యమములో అనవసరముగ తమజీవితమును గోల్పోవుట కంకరించువారొక్కరైన నుండరు. సాధారణముగ ఏమానవుడైన ఫిరంగి ఎదుట నిలువవలసినచిన్నపుడు వానికి రెండే భావములు కలుగును. ఒకటి పారిపో ప్రాణములను కాపాడుకొనుట. రెండుశత్రువులపై బడి వానిని పరిమార్చుట. మూడవది సంతోషపూర్వకముగ ప్రాణములనుర్పించి అదియేనిజమగువిజయమునలండుట. అట్టివాడు గాంధీమహాత్ముని వంటివారెవరో యొకరిద్దరుండురేనా గాని హెచ్చుచుండి యుండరు. నైనిక శాసనమును ప్రయోగించినచో ప్రజలు కొండ యుద్ధమును చేయుదు రనియే నానమ్మకము. అనగా ఖులాస లో చెప్పబడినట్లు “వారు నీకెచ్చట కనబడిన నచ్చటనే చంపుము” అనునదియే ప్రజలసాధన మగు నని నానమ్మకము” అని నేను నుడివితిని. ఈప్రసంగమే అత్యంతదౌర్జన్యకర మనియును యుద్ధప్రోత్సాహకతుల్య మనియు యువోన్మేషంబు తలంచియుండురు. దీనియం జేభాగము దౌర్జన్యమునకును రక్తస్రావమునకును ప్రోత్సాహకారము లె లు ప వ లె న ని అట్టి సంకయము గల నామిత్రులను నే నకుంగురువ్వాను. ముఖ్యముగా నైనిక శాసనము ప్రకటించబడినచో నట్లు జరుగవచ్చునని నేనుపలికితిని. నైనిక శాసనము ప్రకటించబడుట యెప్పుటిమాటయో గాని ప్రస్తుతవిషయము కాదు. అట్టి తీవ్రమిపరీక్షకు లేర్పడుట నాకు సమ్యక్తము కానేకాదు. గాననే “అట్టి అనిష్టకరములగు పరిస్థితులే ర్పడుట ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకునుగూడ చాల హానికరము అని నేనుభయులను హెచ్చరించుచున్నాను” అని అత్యవశ్యమును నేను ప్రారంభించితిని. తరువాతివాక్యమున ముస్లిములగు మహాసభసభ్యులే దీనినిర్ధారణ చేయవలెనని నేను నుడివితిని. “అసహాయోద్యమమును తమ సంవిధానముగా మహాత్ముద్యమము లవలంబింపదగునా? లేక దౌర్జన్యము, దౌర్జన్యరాహిత్యము అనునియమములకే సహాయోద్యమము నుండి

అక్షమచర్యః గూర్చి నేను ప్రస్తావించుట శాస్త్రము
కాస్త్రవిషయకమును నాక్షేపణచేయుటకు గాదు ప్రభుత్వము
వారి చిత్రచర్యను స్పష్టపరచుటకే. తురితిగా గొప్ప గొప్ప
నేరములను గలిపి యొకనిపై నాశోపించినవో అని ధ్రువ
పడకపోయినను అంతటి గొప్ప నేరము అశోపింపఁడుటచే
జూరరులు పొరబడివారు కఠినశిక్ష చేయుటకు
వ్యాయాధిపతికి నూచింపవలెగునని వారిట్టి
చమత్కారములను చేయుచుందురు. ఏదో పని
జరిగినాని 121 శక్ష్మనక్రొంతత రావీలులేదు. శేవలము
వన్యసింపుట నేరముకాదు “శాంతియుతములు సముచితములు”
ననుటవలన దౌర్జన్యరాహిత్యము స్పష్టమగును. ఇది ఖురాను
నియమములకు విరుద్ధముగాన మహమ్మదీయులందుల కంగీకరింప
జాలదుగాన “వలయున కిది” అని మార్గరతెనరి. నేనునూచించి
తిని, అట్టులననను గూడ అసహా యోధ్య మును నాక్షే
పణ కలుగుదు. దీనివలన అసహా యోధ్య మును న
విశ్వాసములేనివాడు కాంగ్రెసు సభ్యులుగనుండ యుండును.
అసహాయోధ్యమును నొప్పుకొననివారు చాలమంది స్థితిములీగు
టానున్నారు. అట్టివారు గూడ కాంగ్రెసునాగ్నే చేర వలెగు
నట్లు నేనీమార్పును సూచించితిని. దౌర్జన్యరాహిత్యమును నిర్ధా
రణగా మహమ్మదీయులంగీకరింపజాలదు. గాననీ
పదములను మూర్ఖుగోరితిని. అట్లు మార్పుట
దౌర్జన్యపరోధము కాజాలదు. కానియు లేకుండనేచూచిని

విదేశ వార్తలు

జెనోవా సమావేశము.

రష్యన్ మెమోరాండము

మే 31:— గతదినురాత్రి మిత్రవంధులివాన తనవ రతులను దెలుపుచు నొక మెమోరాండమును రష్యన్ ప్రతినిధుల కంపిరి. ప్రత్యేకకృత్తుల ఆస్తులనుగురించినపరతుపై పరాసుక్రతి నిధులు తమప్రభుత్వమునుండి జనుమతి నందువరకు సంతకము పెట్టబాలమని తెలిపిరి.

బెల్జియనుల ఆసమ్మతి

బెల్జియనులు మిత్రవంధులి శత్రువరతులపై సంతక మొన ర్ప నిరాకరించుటయే గాక ఉపాధ్యాయులందు తాము రష్య నుల కొనర్చిన వనిన సమపాములనుగూడ నుపసహరించు కొనిరి.

షరతులు.

జెనోవా, మే 31:— చాలకాలమునుండి నిరీక్షింపబడు చున్న మిత్రవంధులివాన రష్యనులకు పంపిన మెమోరాండ మీది నము యుద్ధమున రష్యన్ ప్రతినిధుల కందజేయబడెను. ఈమె మోరాండమునందు 13 విభాగములుగలవు. రష్యాకర్తృ పునర్నిర్మాణమునకు వివిధ ప్రభుత్వములుగూడ పనిజేయుదురనియుపాధ్యోత మునగలదు. రష్యా ప్రభుత్వమువారి దివిరకు గల జాతీయబుణ ములబాధ్యత నంగీకరింపవలె ననియు బుణదాతలగు ప్రభుత్వ ములవారు తమబాతీలను వెంటనే దెచ్చని యడుగమనియు ప్రధానమంతులందు గలదు. రష్యనులు మిత్రవంధులివారిని నష్ట పరిహారముల నడుగరా దనియు, మిత్రవంధులి ప్రతినిధులు స్వాబుణమొత్తములను తగ్గింపవలెనని తమతమ పార్లమెంటు వారలను గోరెదననియు నామెమోరాండమునందు గలదు. యుద్ధకాలమున రోమేనియను మాస్కోయందు నిలవజేసిన మొత్తములను రష్యన్ ప్రభుత్వమువారు తిరిగి ఇచ్చివేయవలెను

బోల్షివిజ్ ప్రచారము

ఇతర రాష్ట్రములందు ప్రభుత్వవ్యతిరేకోద్యమములకు సోవియట్టులు ప్రోత్సాహముగాని సహాయముగాని ప్రచార ముగా నుంప రాదనియు ఆసియామైనను నందు కాంతిని నెల కొల్పటకు బోల్షివిక్కులు తమ పలుకుబడి నుపయోగింపవలె ననియు అచ్చట యుద్ధము తాత్కాలికములతో నెట్టిబోక్తమున పుచ్చుకొనక తాటస్థముగ నుండవలె ననియు మెమోరాండము యొక్క ప్రధమవిభాగమున గలదు.

రష్యనులు చాలదినుములను దీనికి ప్రత్యుత్తి మిత్తురని దోచుటలేదు.

ఆర్థిక సంఘముయొక్క కార్మికయువసంఘము నందు రష్యనులకు సభ్యత్వ మియ్యందులకు తమ వంగీకారమును దెలిపిరి.

పరాసు ప్రతినిధుల భయము

జెనోవా, మే 31:— గతదిను సాయంత్రము రష్యన్ మెమోరాండము తయారు చేయబడెను. చిట్కలవాటి గట్టెక్కి తమ నిదలచుచుండగా పరాసు ప్రతినిధి యగు బాబోగారు మెమోరాండముపై సంతక మొనర్చుటకు నిరాకరించి దానిపై సంతక మొనర్చునపుడు బాబోగారు తనకు దెలుపలేదనినకువుటకు ప్రారంభించెను. లాయ డుబార్జిగారితో ప్రసంగించుచు బాబోగారివిషయమై యే మియుదెలు పకుండగనే పారిసునకు జనుటచే నిందునలన చాల నాశ్చర్యముగలిగెను. తరువాత పరాసు ప్రతినిధులు చిత్తుమెమో రాండమునందు 7 వనిభాగమునకు సవరణనుపహించిరి. ఈసవరణ వలన మెమోరాండముయొక్క యుద్దేశముతే తాముగూర్చుననియు విన్నవ పరాసువారు మెమోరాండముపై సంతకము లొనర్చిన యెడల సవరణనంగీకరింతుననియు లాయడు బార్జిగారు తెలిపిరి.

పారిసునుండి ఉత్తరువులు తేనితి తాను సంతక మొనర్చు బాలని పరాసు ప్రతినిధి తెలిపెను. లాయడుబార్జిగారు సవరణ నంగీకరించిరి. దానికి పరాసువారింకను అంగీకారమువెలుపలేదు.

ఆర్థిక సంఘముల హామీలు

చిచిరనుగారి అభ్యంతరములు

జెనోవా, మే 31:— జెనోవా సమావేశ ప్రధాన సమా వేశ మీడియనున తిరిగి జరిగెను. పీఠులవెంటి పాయుధు లగు వైనికులు కాపలాయుండిరి. ప్రతినిధులను జూయటకుగాను ప్రజ లు పీఠులందు మాగిరి. ఆర్థిక సంఘము వారి నిశ్చయము నంగీకరింపవలెనని సర్ ఎల్. క్లింగుటకు ఈ వెన్నుగారు నివేది

కమును ప్రవేశ పెట్టిరి. ఆసందర్భమున వారిట్లునుడివిరి. ఆర్థిక సంఘ మువారి కన్ని విషయము లందును సమాధానము కుదిరెను. వీరు నిర్ణయించి నియమము లి:మీద వివిధరాష్ట్రముల వారి కిని మార్గదర్శములు కాగలవు. కాగితపు నాణెముల చలామణిని తగ్గించుట, బంగారు నాణెముల యొక్క పరస్పర విలువలను నిర్ణయించుట, బంగారును వెచ్చించుటయందు పొడుపు, పరస్పరము ద్రవ్యసహాయ ము (బుణము) గావించుకొనుట మొదలగునవి ఈ సంఘనివే దికయందలి ప్రధానాంశములు. ఈ చివరనిషయము వలన అంతర్జాతీయవాణిజ్య, పరిశ్రామికముల యాటంకము లభ్యస్యములు గావచ్చును.

చిచిరనుగారు కొన్ని నిబంధనములకు అభ్యంతరములను దెలిపిరి. సాధ్యమైనంతవరకు సమావేశమువారి నివేదిక నంగీ రింప వలెనని తమ ప్రభుత్వము వారికి సలహా నిశ్చయమని చిచిరనుగారు వాగ్దానము చేసిరి. ఆర్థిక సంఘము వారు నానారాష్ట్ర ప్రతినిధులకి పరిష్కారముకొరకు పంపిన విషయములకు అభ్యంతరములను దెలుపుచు నానారాష్ట్ర ప్రతినిధులని రష్యన్ లంగీకరింపలేదనియు నందుచే వారితిర్మా నముల నంగీకరింప వీలులేదనియు చిచిరనుగారు తెలిపిరి.

యుద్ధపరిహారములపైగూడ వడ్డీనిచ్చుటకు గాను ప్రస్తుతవాణిజ్యము రెండింటిని గావలెననియు, ఒకరి కుత్తుల నుత్తరించుట కింకొకరు ప్రయత్నించుచుండగా నిది సాధ్యము గాదనియు దాట్లగు రష్యోగారు నుడివిరి. ఆర్థిక సంఘమువారి నివేదికను గీకరింపబడెను.

ట్రాన్సుబోర్డు

సర్ ఫిలిప్సలానుడు గ్రెనుగారు ట్రాన్సుబోర్డు సంఘ మువారి నివేదికమును ప్రవేశ పెట్టును గట్టు తెలిపిరి. ఈ సంఘ నివేదికయందు, భూజలమార్గములపై స్వేచ్ఛారహదారిలు, అంతర్జాతీయ రైల్వేల నిర్మాణము మొదలగు విషయములను గురించి తెలుపబడిన సలహా లను అమలులోపెట్టిన యెడల ఆర్థికపుష్టి గాగము త్వ లోనే సుసాధ్యము కాగలదు ట్రాన్సుబోర్డు రైల్వేప్రతిని ధులుత్వలో నేపారిసుందు సమావేశమగుదురు. వారివిషయముల చర్చించి కార్యాచరణయందుబెట్టి నెట్టింతురు. ఈసమావేశమునందు రైల్వేమానేజర్లందఱు లిసి ఒక ప్రాంతము కి మిటి నెచ్చుకొదనెను. వారు ఇందులకు చాలబోధదగ్గర:ఈతిర్మా నముల నమలులో పెట్టుటకు నానారాష్ట్ర ప్రతినిధులు సహాయ మొనర్చవలెను.

తరువాత నీ నివేదికము సూచనంగీకరింపబడెను. సమావేశము చాలవరకు జయప్రదముగ జరిగెననియు నిక మీదగూడ జయప్రదముగాగదనియు ఫాక్టా అభ్యుత్సాదు నుడివెను.

నష్టపరిహారములు

బెల్జియనుల గడలుకో నంగీకరించుట

లండను మే 31:—నష్ట పరిహారములనుగురించు అంతర్జాతీయ సూచన బుణములను గురించుయు లాయడు బార్జిగారు దెలిపిన షరతులను పాయింకేరు, మిల్లిరాండు గార్లకు దెలుపుటకు గాను గతదిను బాబోగారు పాఠిసునకు జనిరి. జర్మనీవారియవలెనన నష్టహరణము, విదేశములందు బుణము జేసి తీర్చి వేయుటకు సాధ్యమగునటుల, తగ్గించుటకు పరాసువారింగీకరించిన యెడల పరాసువారి కొరకు శిక్షింపవారు కను వంతు నష్ట పరిహారములను నడలుకో నెదనని దెలియుచున్నది.

సుప్రీముకోర్టుల సమావేశము

లండను మే 31:— బాబోగారు సుప్రీము కోర్టులు సమావేశమునకు అంగీకరింపవలెనని పాయింకేరుగారిసంత గోరి నను పాయింకేరు గారు చెప్పి నిబెట్టుట లేదు. ప్రస్తుత మీ సమావేశము జరుప నపుడు ములేదనియు మే 31 వ లేదీకి జర్మనులు భనము నీయకపోయిన యెడల నష్టదు సమావేశ పరుపనొననియు పాయింకేరుగారు దెలుపుచుండిరి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము

పరిశోధన ఫలితములు

కె. యె. డిగ్రీపరీక్ష.

గ్రూపు (3) వ్యామర్శ వైశ్య

ii క్లాసు. 221, 225, 227, 230, 232.

iii క్లాసు. 213, 214, 217, 218 220, 222, 225,

228, 229, 231, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 240,

241, 242, 243, 244, 245.

కె. యె. (ఆనన్య) డిగ్రీ

రాంచి (2) వ్యామర్శ వైశ్య

రెండవ క్లాసు. 41, 42, 47, 48, 127,

మూడవ క్లాసు. 43, 44, 45, 125, 126.

నెం 46 నెం 49 వారలకు కె. యె. డిగ్రీ యుత్తరదిశ

గాని చంపగూడదని మహమ్మదీయమతము బోధించుచున్నది. గాన దౌర్జన్య మనునూతన అసంగతము. నేను కాంతివిధానమున గ్యతంత్ర పరిపాలనము నేర్పుచు పగోరితిని. ఆందువలన దొరతనము నకును ప్రజలకును ఎట్టిమార్పులు కలుగునో నేను తెలుపగోరితిని. దౌర్జన్యపరిపాత మగు నసహాయద్యమును మితిమీరి కొన సాగించిన కఠినస్థితిని ధమును వైదిక శాసన ప్రయోగమును కలు గును. ఆందువలన ప్రాణనష్టము కలుగును. అది ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకునుగూడ హానికాము. ప్రజలిపుడు స్వరాజ్యమును బడయ గట్టిపట్టుదలను కలిగియున్నాడు. తానిని వారు పడయదురు. అని నేను ప్రభుత్వమునకు హెచ్చరిక తెలుపగోరితిని. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కోరుటలో ద్వేషనిరసన విరోధభావములను కలిగియుండి నక్కరలేదు. భునతిమోద్యోగములోనే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాక్తి ప్రోత్సాహపరుపవచ్చును. అపుడు సభ్యు లలో నుదారభావములే కలుగును. బ్రిటిషువారి సామ్రాజ్య విస్తీర్ణ భావనిర్మూలనము నకును ప్రభుత్వమున రాజ్యాధిపామునకును ఎట్టిసంబంధమును లేదు. ఏదేశమునైన సకల సామ్రాజ్యవిస్తీర్ణభావ ముండగూడదనియే నా అభిప్రాయము. దానిని యాపుమాపకుండ స్వాతంత్ర్యము లభింపదు. ఈ భావమును ప్రపంచమున దంతటను నావలెనే పలువురు కలిగియు న్నారు. బ్రిటనులోగూడ కొందఱు రాంగ్లేయుల కిట్టి అభిప్రాయ ములుకలవు. నేను కాంగ్రెసు సభ్యుడను గాన నేను దౌర్జన్య తాపిత్యమునకు బద్ధుడను. ఆందువలన నే నెన్నటికిని మోద్యమును ప్రకటింపజాలను. ఇట్టి దుర్భాషములు లేనివారి కిట్టి దుర్భాషముల నాగోపించుట నీవము. కాన మీకు సంత యమున్నచో దానిలాభమును నాకు కలుగజేసి నేను నిర్దోషినిని తెల్పుదని మోలానాగారు నుడివిరి.

నిర్దోషి

జూరరులు 11-45 కు లోనికి పోయి 12-45 కు మరల వచ్చి 121 క్రింద ముద్దాయి నిర్దోషియని వారందఱును ఏకగ్రీవ ముగ తెలిపిరి. 124 ఏకగ్రీవగూడ ముద్దాయినిర్దోషియే. ముద్దాయి తన అభిప్రాయములను తెలిపినకాని అనురాగరాహిత్యమును బోధింపలేదని వారు 5 గుఱును విడివిడిగ తెలిపిరి.

తొయ్యెరుప్పేట ప్రాప్తి

108 వ క్షేత్రముక్రింద నోటిసు ఇయ్యబడుట

6 మాసముల కఠినశిక్ష

తునిరాలూకా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులును తొయ్యెరుప్పేట ప్రాప్తినిరను నగు శ్రీరాజమిర్జా నల్లకరాజు అప్పల నరసింహం. రాజుగారికి 108 వ క్షేత్ర ను అనుసరించి రాజుడో మాము వ్యాపింపజేసినందులకై ఒక సంవత్సరమువరకు సత్వరి వర్తనమునకు ప్రాచీకత్తుల నియ్యవలయునని మాజిస్ట్రేటు 1 వ ఫేదీ నోటిసు ఇచ్చెను. కాకినాడ డిప్యూటీ మాజిస్ట్రేటుగారు ఫేదీ తేది న యా కేసు విచారించిరి. తుని నభో మాజిస్ట్రేటు, పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు హెడ్డు కాన్స్టేబులు సాక్షులు గ విచారించబడిరి. శ్రీరాజుగారు స్టేటుమెంటు మాత్రమే దాఖలు చేసి ప్రాచీకత్తు నిచ్చుటకు అంగీకరింపకపోయిరి. ఆనమాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

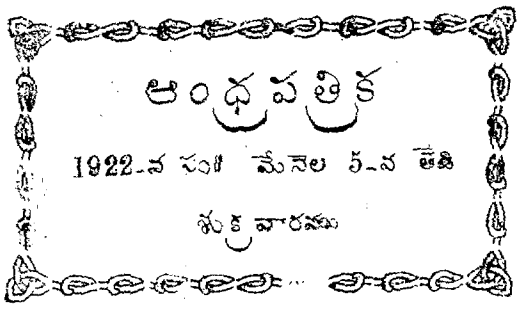
రాజుగారు సాక్షులను అడ్డుపెట్టెలు వేయలేదు. రాజు గారుపర్యాస మిచ్చినపుడు పోలీసువారు సంక్షిప్తరీతియందు ఉపన్యాసమును లీసీకోనక పిదప భాషకముప్రకారము తయారు చేసి రిని ఆక్షేపించుచు నాజూర్మయింపదు ప్రాసెను.

మాంచెమ్మరు ఇంజనీయరుగారు వివాదములో మార్పులు లేవు. యజమాను లీదినమున కార్యాలయముల తెరచి ప్రవేశించు వారు ప్రవేశింపవచ్చునని దెలుపబడెను. ఈదినమున ఇదివరకు పనిజేయువారు గూడ మానివేసిరి.

నోటిసు

దేవు వ్యాయామపు పోటీలలో పాల్గొన దలచినవారు ఈనెల 5-5-22 తేదినుండి 13-5-22 తేదివరకు తోటవల్లూరునందు వైశాఖమాసములో జరుగుచున్న శ్రీవేణుగోపాలస్వామివారి ఉత్సవ సందర్భమునందు వారి స్వంత గుట్టముతో సహారా గోరెదము. జయమొంది నవారికి బహుమానము లివ్వబడును. 73

ఆర్. బి. ఎన్. వి. రావు, జమిందారుగారు దక్షిణగట్టా ప ఎట్టెలు.

కద్దరు సమస్య: ప్రభులచంద్రుని హెచ్చరిక

రాజ్యసంక్షేప మొకవంక మారుమోగుచుండ, వేరొకవంక రాజ్యము నిరుపయోగమని దెలిపెడివారు లేకపోలేదు. ఇట్టి సమయమునందు కద్దరు ప్రభులచంద్రుల చేతులు, సాధారణజేతులకు కార్యోత్సాహమును పురికొల్పుట, శుభప్రదము. పాశ్చాత్య శాస్త్రమునం దారి తేరి, లోకప్రసిద్ధిని గడించి, ఆధునిక పారిశ్రామిక పద్ధతులందు విశేషానుభవము గల ప్రభులచంద్రుని హెచ్చరికను, చురుకైన జేయుటకు ప్రతికూలపక్షమువారి కయినను పీలు లేదు. కద్దరు వస్త్రమును పుష్కలముగ తయారుజేసి, విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పూర్తి జేయుట ముఖ్యవ్యవస్థ మని, కాంగ్రెసుసంఘము ఆదేశించి యుండెను. దానినెంత త్వరలో నెఱవేర్చిన స్వరాజ్య సిద్ధి కంతలాభకర మనుట నిర్వివాదాంశము. కద్దరు మీదనే దేశము తనదృష్టి నిపుడు కేంద్రీకరించి, మహాత్ముని యుపదేశములను నెఱవేర్చవలసి యున్నది. కద్దరుసమస్యను ప్రభులచంద్రుడు నాలుగు భాగములుగ విభజించెను. ప్రత్తిని పెంచుట, రాజముతో నూలు వడుకుట, చేతిమగ్గుపునేత, కద్దరు వస్త్రములను ధరించుట, యను నాలుగు విషయముల గూర్చి భారతీయులు శ్రద్ధ వహింపవలయునట్టి ప్రత్తి విత్తులను నాటుట సమయము అనుకూలమనియు, దీనిని వృధగ బోసియుగూడ దనియు, ప్రభులచంద్రుడు హెచ్చరించుచున్నాడు. భూమియన్నంత వరకు ప్రత్తినిత్తులను నాటుట ధర్మము. వైశాఖ మాసమునందు సత్రములను చలివేంద్రులను బెట్టి దాహశాంతిని ఉపశమింపజేయుట కెటుల ప్రయత్నింతురో, అటులనే ప్రత్తినిత్తులను నాటుట మత ధర్మముగ హిందువులను మహమ్మదీయులను ఎంచవలయు ననియు, ప్రత్తిగృహస్థుడును కొంతవరకయినను ఈ పనిలో నిమగ్నుడగువలయు ననియు, ప్రభులచంద్రుడు గతవెడి హితము దివ్యమయినది. ప్రత్తిపంట, దేశమునం దింకను విశేషాభివృద్ధి గాంచవలయును. ప్రత్తిభాగమునందును ప్రత్తిపంటకు ఏర్పాటుల జేయవలయును. దొడ్లలో ప్రత్తి చెట్లను పెంచెడి ఆచారము, ఇప్పటికిని గలదు. దీని నుండి వచ్చెడి ప్రత్తినే వత్తులను తయారుజేయుటకును, బండ్లములను తయారుజేయుటకును, ఉపయోగించుచున్నారు. ఇట్టి యభ్యాసము రాను రాను దొరిగిపోవుచున్నను, ఈ ప్రత్తిని చాలవేరైన మని ఇంకను ననుచున్నారు.

ప్రస్తుతతరుణమునందు, ప్రత్తిమొడల మరల నట్టి పవిత్రభావ ముద్భవించవలెను. కద్దరు వస్త్రమును పూర్తి జేయుటకు, ప్రత్తి ప్రతిభాగమునందును దొరకుటకు ఏర్పాడవలయును. ప్రత్తిపంట మీదనే కద్దరు నిర్మాణ మాధారపడియున్నది. పోలము లందు మాత్రమే గాక, ప్రతివారును దొడ్లలో ప్రత్తి చెట్లను పెంచి ప్రత్తి నుపయోగింపవచ్చును. ఇందుకొరకు ఎల్లరును శ్రద్ధవహించుకొలదిని, ఇబ్బందులు తొలగిపోవును. నూలువడుకుటయు, నేత

నేయుటయు, విశేషవ్యాప్తియున్న పలుతావులందు, ప్రత్తి సులభముగ లభింపకున్నది. ఎక్కడనుండియో విశేషపు ఖరీదుకు తప్పింపవలసియున్నది. అట్టి యిబ్బంది తొలగిపోవుటకు, ప్రత్తిని పండించుట మత విధిగ భావింపవలయునని, ప్రభులచంద్రుడు భారతీయులను కోరుచున్నాడు. ఈ విషయమును గూర్చి ప్రజలలో ప్రచారము గావించవలయును. ఉపన్యాసములతో సంతగ నిమిత్తములేదు. ఉపన్యాసములు నిషేధింపబడెడి ఈ సమయమునందు, ఆందుకంతగ ప్రయత్నింపవలసికరలేదు. యువకులు ప్రత్తి గింజలను దొరకినంతవరకు దీసికొని, గ్రామము లందు పంచిపెట్టి, గ్రామ జనులు వానిని నాటు నటుల జేయవలయును. ప్రత్తిచెట్లు ఏ నేలయందయినను సులభముగ మొలచును. ప్రత్తి యింటి యందును, చోటున్నంతవరకు ప్రత్తిచెట్లను మొలిపింపవచ్చును. రాజముతో నూలు వడుకుట రెండవ పని. రాజమును ఏదియో నొకజాతివారు గాని తరగతివారుగాని మాత్రమే యుపయోగింపవలెనని మాత్రము భావింపజనదు. అటుల భావించుట నష్టదాయకము. అన్ని జాతులవారును, అన్ని తరగతులవారును రాజము నుపయోగించిన కొలదియు నూలు విశేషముగ తయారగును. ఇది ఎల్లవను జేయదగినపనిగాని వేరుగాదు. స్త్రీలు, పురుషులను వివక్షత లేక, ఎల్లరును యిక్కార్యమును నిర్వహింపవచ్చును. బ్రాహ్మణేతరులు, బ్రాహ్మణులు, నిమ్న జాతు లనుభేదము లేక, రాజము నెల్లరును వాడవచ్చును. హిందువులని మహమ్మదీయులని, క్రైస్తవులని వివక్షత లేక, అన్ని మతములవారును యిందులకు బాంసవచ్చును. బీదల కిందువలన శవ నోపాధి కలుగును. తొమ్మనివారణమున కిది అత్యంతోపయోగకాతి. తీరిక గలవారి కిది, చేతినిండ పని నిచ్చును. ధనవంతులకు, దేశ సేవజేయుటకు అనుకూలావకాశ మొసగును.

“రాజమువంటి దింకొకటిలే”దను ప్రభులచంద్రుని వాక్యము భావగర్భితమయినది. రాజము పని జేయుచున్న యిక్కొలదికాలములో జరిగిన పని మొదట ఆసాధ్యమని తలంపబడెను. రాజము లను బీదలందరికీచ్చుటచే, ధనికులు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చగలరని, ప్రభులచంద్రుని యుద్దేశము. తాటపు మధురధ్వని వ్యాపించినకొలదియు, స్వరాజ్యలక్ష్మి సమీపించుచుండును. మూడవ విషయమునేత. నేతపనివారంద కిప్పుడు చేతినిండ పనిదొరకుచున్నది. పడికిన నూలును నేతగొండకిచ్చి, వస్త్రములను నేయించుటకు, బానుకొనవలయును. ఇందుకు కాంగ్రెసు సంఘము లెంతయేని సహాయ మొనర్పగలవు. బాంబాయిలో జరిగెడి వర్క్మింగు కమిటీసభయందు, ఫలప్రదమగు కద్దరు విధానము ఏర్పాటుగననియు, దానికనుగుణ్యముగ కాంగ్రెసు సంఘము లన్నిప్రదేశములందును కద్దరు వ్యాపకమునకు చురుకుగ బనిచేయుననియు భావించెదము. మోసపు కద్దరు కలియకుండ, చేతి నూలుతో తయారుజేసిన వస్త్రమునే మార్కెట్టునందు అమ్ముటబోవునటుల జూడవలయును. ఈవిషయమునందు, కాంగ్రెసు సంఘములు తగు ఏర్పాటుల గావించి ప్రజలను రక్షింపగలవు. దీనియవసరమును ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సంఘము గుర్తించినటుల, నిన్నటిదినము ప్రచురింపబడిన టంగుటూరు ప్రకాశము పంతులు గారి లేఖబట్టి గ్రహింపవచ్చును. మోసపుకద్దరు వ్యాపించకుండ కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఏర్పాటులు జేసెదరని, ప్రకాశము పంతులుగారు తెలి

పిరి. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున విదేశవస్త్రకులు స్వలాభముకొరకు మోసముజేయుట సహజమయినను, దానిని మనవస్త్రకులు కొనసాగించుట కన్న దేశద్రోహము వేరొండులేదు. దేశభక్తులు పలువురు దేశమాత పాదపద్మముల సన్నిధిని సర్వస్వము నర్పించుచుండ, వ్యాపారులు, కొందరు లాంకుమైరు జపాను వస్త్రములను కద్దరు వస్త్రములని బొంకుటయు, విదేశపు నూలును దేశీయపు నూలును కలిపి వస్త్రముల దయారుజేసి అవికద్దరు వస్త్రములని వ్యవహరించుటయు, దేశభక్తుల నవమానపరచినటులగును. వారిత్యాగమును నిరర్థకముగావించినటుల దోచును. ఇట్టిద్రోహమును పడి గట్టుకొనక, వ్యాపారులు మహాత్ముని యుపదేశములను నిష్కర్షగ నిర్వహింప గోరెదము.

నాలుగవ విషయము, కద్దరుబట్టలను ధరించుట. ఇది మతవిధిగ దేశీయులు భావించిన గాని, కద్దరు వస్త్రములను విరివిగ తయారుజేసి లాభ ముండదు. కద్దరుబట్టలను ధరించుటకు ఉత్సాహము ప్రబలు కొలదియు, కద్దరుబట్టలను విశేషముగ తయారుజేయుటకును ప్రోత్సాహము గలుగును. ప్రభులచంద్రుడు తెలిపినటుల, సహకారవాది యయినను నిరాకరణవాది యయినను, వాని రాజకీయాభిప్రాయము తేవి యయినను, భారతీయు డయిన మాత్రమున తనదేశపు వస్త్రమును ధరించుట విధ్యుక్తధర్మము. ఇందును గూర్చి మినహాయింపు లేదు. ఇతరుల కెంత వికారముగ గనుపించినను, ఎవరి శరీరమును వా రెటుల విశేషముగ ప్రేమించుటో, ఎవరి దేశమును వా రెటుల ప్రేమించుటో సహజము. అటులనే తనదేశమునందు తయారగు వస్త్రమును వా రెటులనే ప్రేమించుట, మానవుని సహజ లక్షణము. రాజకీయాభిప్రాయభేదములు గాని, మతభేదములు గాని, ఇందుల కడ్డుపడగూడదు. కద్దరువ్యాపకమువలన, ప్రతివారికిని వస్త్రమును, భోజనమును లభించును. కద్దరు మోటరియు, బరువనియు, బలికెడివారి వాడమును ప్రభులచంద్రుడు నిరాకరించుచున్నాడు. కద్దరుఅసౌఖ్యము గలిగించు ననుట, విరుద్ధము. చెప్పలు బరువయినను తొడుగుకొనుచునే యున్నారు. కోట్లను, వెయిట్లు కోట్లను, ఓ వరు కోట్లను, లాగులను, కాలర్లను మేజోళ్లను, బూటులను, ధరించి తిరుగుట కలవాటు పడిన వారు, కద్దరు చొక్కాను బరువని యనుట విపరీతముగ నుండును. విల్లువస్త్రములకన్న కద్దరు కొంచెము బరువగుచో, అంతకన్నను ఎక్కుడుకాలము వాడుకొనవచ్చును. ప్రభులచంద్రుడు చెలిపినటుల, తాము పడికిన నూలుతో నేసెడి బట్టలనే ధరించుట వ్యక్తికిని జాతికిని ప్రధాన ధర్మము. ఆ ధర్మమును గుర్తించినపుడే, జాతికి మోక్షము గలుగును. ఎరువుసామ్యములను ధరించుట ఎంత వ్యర్థపుపనియో, స్వదేశవస్త్రములను నిరాకరించి విదేశపువస్త్రముల ధరించి పటాటోపము జూపుటయు అంత వ్యర్థపు పనియే. “నాది” యను వస్తువుపై జాతికి ప్రేమ యుదయించినపుడు, జాతి తనను చా గుర్తెక్కుం గును. స్వయంప్రబోధము గలుగును. స్వధర్మానుష్ఠానమునకు బూన్చి గలుగును. స్వధర్మానుష్ఠానముచే స్వరాజ్యము సిద్ధించు ననుటకు సందియము లేదు. స్వదేశవస్త్రము నాచరించి స్వరాజ్యమును చూరగొనునటుల, భారతీయులను భగవానుడు అనుగ్రహించుగాక!

హజరతు మోహనీగారి కేసు

—:O::O:—

హజరతు మోహనీగారిపై రెండు విధములగు నేరము లారోపింపబడెను. మొదటిది రాజద్రోహము. రెండవది యుద్ధముచేయుటకు పురికొల్పుట. వీరు ఆహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసునందును మహమ్మదీయ సమావేశమునందును ఒసగిన ఉపన్యాసములు నేరమున కాధారముగ గైకొనబడినవి. కాంగ్రెసు సభల ఉపన్యాసములును చర్చలును, పూర్వము నేరముల క్రింద భావించబడుచుండెడివి గావు. ఆ సీతి ఇప్పుడు మారినది. యాకుబు హుస్సేనుగారిని శిక్షించిన నాటినుండియు, సభాధ్యక్షకోపన్యాసములు సయితము దండనార్హములగుచున్నవి. అందుచే ప్రస్తుతపు కేసు ఆశ్చర్యము గలుగజేయదు. ఈ కేసుకు జ్యూరీ ఏర్పాటుచేయబడెను. జ్యూరరులు, ప్రాసిక్యూటరు పక్షమువారి సాక్ష్యమును, వారి వాదమును, హజరతుమోహనీగారి ప్లేటుమెంటును వాదమును, న్యాయాధిపతి తెలిపినసంగతులను సావధానముగ వినిరి. తుదకు 124 శెక్ష్నుక్రిందను 121 శెక్ష్నుక్రిందను గూడ హజరతు మోహనీగారు నిర్దోషియని అభిప్రాయ మొసగిరి. మొదటి నేరముక్రింద, జ్యూరరుల అభిప్రాయములకు అసెసరుల యభిప్రాయముల కున్నంత విలువ మాత్రమే గలదు. జడ్జిగారి కిష్టములేనిచో జ్యూరరుల అభిప్రాయములను నిరాకరింపవచ్చును. 121 శెక్ష్నుక్రింద మాత్రము, జ్యూరరుల యభిప్రాయములను న్యాయాధిపతి అనుసరింపవలెను. జడ్జిగారికి జ్యూరరుల యభిప్రాయ మెంతమాత్ర మిష్టములేదు. అందుచే వారు 124 (ఎ) శెక్ష్నుక్రింద, జ్యూరరుల యభిప్రాయమును అంగీకరింపక రెండు సంవత్సరముల కఠిన శిక్షను హజరతుమోహనీగారిపై విధించిరి. 121 శెక్ష్నుక్రింద, యుద్ధము సలుపుటకు పురికొల్పిన నేరము రుజువయ్యెనని జడ్జిగారు నమ్మి జ్యూరరుల యభిప్రాయమును ప్రోత్సహించి, హైకోర్టువారి నిర్ణయమున కీ కేసును పంపిరి. నాగరిక దేశములందు, జ్యూరరుల యభిప్రాయమును, న్యాయాధిపతి నిరాకరింపజూనడు. జ్యూరరులు, ఉపన్యాసముల వైఖరిని న్యాయాధిపతి కన్న నెక్కుడు బాగుగ గ్రహింపగలుగుదురు. ఉపన్యాసములు ప్రజల నెటుల ప్రేరేపించునో ఎక్కుడు విచక్షణతో కనుగొనగలరు. ఇట్టి విషయములలో జ్యూరరుల యభిప్రాయమును న్యాయాధిపతులు ప్రమాణముగ గైకొనుట భావ్యముగనుండును. కాని హిందూదేశమునందు, వ్యవహారము అన్యథా జరుగుచున్నది. తమ యుద్దేశములకు భిన్నముగ నున్నచో, న్యాయాధిపతులు జ్యూరరుల యభిప్రాయమును నిరాకరించుచున్నారు. ఈ కేసులో న్యాయాధిపతి జ్యూరరుల యభిప్రాయమును నిరాకరించెను. ఇది హిందూదేశ పరిస్థితుల కనుగుణముగనున్నది. హజరతుమోహనీగారు తమ యభిప్రాయమును మాత్రమే చెలిపిరిగాని, ప్రభుత్వముపై ద్వేషమును పురికొల్పలేదని, జ్యూరరు లభిప్రాయపడిరి. ఈసందర్భమున క్రొత్త విషయ మొకటి స్ఫురించుచున్నది. ప్రాసిక్యూషను పక్షమున న్యాయవాదియగు కెంపుగారు జ్యూరరులకుపన్వసించుచు, హజరతు మోహనీగారు పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సాదర్పముగ నుంచిననియు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన స్వరాజ్యమును వాంఛించుట నేరము గాకున్నను, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును వాంఛించుట ఎంత యున్నతాదర్శమయినను ఎంత యుదారాశయమయినను, నేరమగుననియు, అయ్యది ప్రభుత్వముపై

ద్వేషము పురికొల్పుట యగుననియు, ప్రభుత్వమువారు దానిని సహించజాలరనియు, బలికిరి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాంఛ నేరమని ఇదివరకెవరును తెలిపియుండలేదు. స్వరాజ్యము, నేరముగాదని కలకత్తా హైకోర్టు నిర్ణయించియుండెను. ఈజుట్టులోను, ఫిలిప్పైను దీపులలోను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరుట, నేరమని ఎంచుటలేదు. ఆదర్శ మెంతదూరమయినను బోవచ్చును. సాధనముల విషయమై న్యాయసానములు తప్పుపట్టవచ్చునుగాని కేవలము ఆదర్శముల విషయమై తప్పుపట్టుట విరుద్ధముగనుండును. న్యాయాధిపతి మాత్రము అన్యథా భావించెను. 121 శెక్ష్నుక్రిందకు తమకార్యము రాదనియు, మస్లిములీగు క్రిమీను మహమ్మదీయ మతానుసారముగ మార్పుటయే తమ యుద్దేశమనియు, తమకును శాంతిసాధనములే కావలయుననియు, తమకు ఇంగ్లీషువారిపై ద్వేషములేదనియు, హజరతు మోహనీగారు చెలిపిరి. జడ్జిగారి విషయమై తీర్పు నిచ్చుచు, నిందితునివాదము చెల్లదనియు, వారి యుపన్యాసము నంతను ఛికించిన అయ్యది 121-వశెక్ష్నుక్రింద నేరమగుచున్నదనియు, నిరూపించిరి. హజరతు మోహనీగారు తమప్లేటుమెంటులో, యుద్ధసితి వ్యాపించియున్నపుడే, ఈ నేరము జరుగుటకు వీలగుననియు, యుద్ధప్రయత్నముల జేయనిది కేవలము సిద్ధాంతముగ సాధ్యాసాధ్యముల చెలిపెడి ఉపన్యాసము ఇట్టి నేరముక్రిందకు రాదనియు సూచించిరి. ప్రాసిక్యూషన్ పక్షమున, కెంపుగారు ముచ్చటించుచు సలహా సయితము నేరమగునని పలికిరి. జ్యూరరులు నేరము జరుగలేదని అభిప్రాయపడినను, న్యాయాధిపతి ఈ అభిప్రాయము నంగీకరింపక బొంబాయి హైకోర్టున కీ కేసును నిర్ణయించుటకుబంపుటచే, నెలవులయిన పిమ్మట జూను నెలలో బొంబాయి హైకోర్టువారి కేసును విచారించెదరుగాన, అందునుగూర్చి వ్యాఖ్యానమునిపుడు జేయబూనము. రాజద్రోహనేరము గూర్చి జడ్జిగారిచ్చిన తీర్పునందు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాదర్శమునకు సిద్ధాంతమునం దాక్షేపణ యుండదని, యంగీకరించెను. కాని, దాని నవలంబించుట మాత్రము నేరమగుననిరి. జ్యూరరులు ఈ యుపన్యాసములు మనోభావమును మాత్రమే దెలుపుచున్నవనిరి. ఈ కేసును బట్టి ఒక్కసంగతి విడిత మగును. ఒక్క-విషయమునే దేశీయులును, అధికారులును భిన్నద్వర్షకములతో నెటుల వీక్షించెదరో తెల్లమగుచున్నది.

మెసహాటేమియా, పాలెస్టీనులు

మెసహాటేమియా, పాలెస్టీను, సిరియాదేశములను ఇంగ్లీషువారును ఫ్రెంచివారును వదలివేయవలయునని మహమ్మదీయులు కోరుచున్నారు. ఫిల్లూమార్లు సర్ హెన్రీ విల్సనుగారు డెయిలీ మొయిలు పత్రికాప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, పాలెస్టీను మెసహాటేమియాపరిస్థితులను తేలపరచిరి. లాయడు జార్జిగారు రవలంబించిన వద్దతిని వీరు నిరసించిరి. తుర్కీవారితో సఖ్యముబూనిన గాని, ప్రాచ్యఖండమునందు శాంతి నెలకొనదని వీరు బలికిరి. బ్రిటిషువారికగు ఖర్చును వీరు వివరించిరి. పాలెస్టీనులో 3,000,000 సవరనులును, కాన్స్టాంటినోపిలులో అంత మొత్తమును, మెసహాటేమియాలో కోటి సవరనులును, వ్యయమగుచున్నదనియు, 1919-20 సంవత్సరమునందు పర్షియా మెసహాటేమియాలో 36,000,000 సవరనులు ఖర్చుపెట్టబడెననియు, ఇంత శేషినను యనర్థము లేదుర్కొనుచున్నవనియు, పాలెస్టీను

భాగమును వదలిపెట్టుట భావ్యమనియు, పాలెస్టీనును యూధుల భూమిగ గావించు ప్రయత్నము వ్యర్థమనియు, బ్రిటిషువారు వెడలిపోయిన యూధులును వెడలిపోవుదురనియు, వీరు స్పష్టపరచుచున్నారు. ఇప్పటికియినను మహమ్మదీయ రాజ్యములను ఇంగ్లీషువారును, ఫ్రెంచివారును వదలిపెట్టి తురుష్క భాగములను తుర్కీ కిప్పించిన, మహమ్మదీయ సమస్య సులభ పరిష్కారమగును. కాని, ఇందుకు బ్రిటిషుమంత్రులంగీకరించుటలేదు. ఫలిత మేమగుచున్నది? ఆంగ్లోరాషభుత్వముతో ప్రత్యేకసమాధానమునుకుదుర్చుకొనుటకు ప్రయత్నములు జరిగి, పరిస్థితులు మరింత విషమ మగుచున్నవి.

స్థానికవార్తలు

నిమ్మజాత్యుద్ధరణము:— మద్రాసు హంటుకోడ్లలోని మహాజనసభలో 6 వతేదీ శనివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు నిమ్మజాత్యుద్ధరణోపాయముల సారయటకొకసభ జరుగును.

రాజకీయత్వేదీలు

రాజమండ్రీజయిలునుండి గూడలూరుకు మార్పుట. ఈరోజు ఉదయము గం 9-30 నిమిషములకు ఇచటకు వచ్చిన వాల్తేరు ప్యాసెంజరులో అయ్యదేశవర కాశేశ్వరరావు గారు, అద్దేపల్లి గుర్జుర వెంకటరావు శేషయ్యగారు, నేదారం శంభుకౌశ్మీగారు, మానికొండ సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు, దక్షిణ మార్కప్రకాశరావు, కల్లూరి రామారావు, భట్టి వెంకటేశ, కొమ్మలి గోపాలరావు, పల్లూరి నారాయణరావు, మహమ్మద్ గౌను, భాశీకబుర్ హిమాత్, మహమ్మద్ ఆబుల్ హుదా గార్లు దిగిరి. వీరు నేడుసాయంత్రము 4 40 నిమిషములబండిలో గూడలూరికి బోయిరి. వీరు చిక్కియున్నను ఉల్లాసముతోనే యున్నారు.

* * * * *
వేలూరునుండి గూడలూరుకు మార్పుట. నెల్లూరు ప్రచారకులు ఈక్రింది నెల్లూరు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ ప్రచారకులు వేలూరునుండి గూడలూరు చెఱసాలకు ఏప్రిలు 28 వ తేదీ నాడు మార్చబడినది తెలియుచున్నది. (1) వేమూరు లక్ష్మయ్య (2) మహమ్మదు ఆక్బరు (3) మహమ్మదు ఖాన్ మొహిద్దీను, (4) మిడుతూరు వరదేశ్వరు.

తోకోనూపరింటుండెంటు తుపాకీతో కాల్చబడుట. బొంబాయి, మేఘ:— బి. డి. అండ్ సి.వి. రైల్వే లోకో నూపరింటు యఫ్. జి. పేజిగారి పూర్వము ఇంజన్ డ్రైవరుగానున్న జాన్ మెయగ్జ్ అనునతడు రివాల్వరుతో వెనుకవైపునుండి రెండుపర్యాయములు కాల్చెను. ఆదమానము లుకిందట ఇతడు పనిలోనుండి తీసివేయబడెను. అప్పటినుండి తిరిగి పనిలో ప్రవేశించుట కితడ నేరమాదు నిర్ణయములైన ప్రయత్నములను జేసెను. ఈదినము లోకోనూపరింటుండెంటు పేజిగారు పరేలుస్టేషనులోదిగగానే మెయగ్జ్ అతనిని తనను పనిలో తిరిగిదేర్చుకొనవలసినదని ప్రార్థించుటకు సూపించెను. పేజిగారు సతనివైపు తలవత్తకుండ కనకార్యాయమునకు వదలుచుండెను. రైలుకమ్ములకద్ద పేజిగార్లు చేయుటకు వలనుపడదని చెప్పిరి. తత్తణమే పేజిగారు తనరివాల్చుతో రెండుమార్లు కాల్చెను. పేజిగారు దిగ్భిమడెంది కిందికి పడబోగా, చుట్టుపట్టునుండేవారు పరుగెత్తికొనివచ్చి ఆతనిని పట్టుకొని రి. పేజిగారిక సశీవు రైలున్నట్లు గ్రహించి, పేజిగారు మూడవ సారి కాల్చుటకు రివాల్వరు దీయుమండెను. పేజిగారు రెండు తలతణమే విరోపీయను జనరలు అనుపత్రికి దీసికొని పోబడిరి. అతడచ్చట నరణాపామానఫ్లో నున్నాడు. మూడవరై సిద్దెస్సి మేజిస్ట్రేటు వైద్యకాలకు వెళ్లి అతని వాఙ్మూలమును గైకొనెను. పేజిగారు తనను రివాల్వరుతో గాల్చిన ట్లకడు చెప్పెను.

మే 4 :— నేడు అతని స్థితి కొంచెము బాగుగనున్నది. కాని తుపాకి గుండ్లు ఇంక బయటికి ఊడబడెకబడలేదు.

పంజాబు రాష్ట్ర యువహసభ

పండిత సంతానంగా ఆధ్యక్షకోపన్యాసము

పంజాబు రాజకీయ స్థితి

బట్టాల పట్టణమున గత 29 వ తేదినాడు జరిగిన పంజాబు రాష్ట్ర యువహసభ కార్యక్రమ వహించిన పండిత సంతానముగారి యువన్యాసము నుండి క్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

మహాజనులారా! ఈమహాసభ కార్యక్రమ వహించుచున్నా హృదయించుచుంటున్నాను. నా కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనముల నర్పించుచున్నాను. కాని మీరు నాకొసగిన గౌరవ పదవిని తిన్నగ నిర్వహించజాలనని తలంచుచున్నాను. ఈ రాష్ట్రములోని గొప్పవారైన కారాగృహములందున్నాను. బహుశున్న కొలదివందలలో ముఖ్యులైనవారే యీస్థానము నాక్రమించినారు. నన్ను వశించుటలో మీరు సమర్థుని కనుగొనలేదని శంకించుచు, సభాంతమువరకు మీరు నాకు తోడ్పడుదుని నమ్ముచున్నాను.

ప్రస్తుత స్థితి

దేశస్థితి సంక్షిప్తముగనున్న సమయమున, మనము చూడవలసినది రాజకీయదృష్టమును వివరముగా చూచు దానిని సమయమున, మనము సమావేశమగు చున్నాము. ఈ సమయమున మన మేమి చేయవలెనో చూడగలగాలని నాచేయవలసిందిగా దుస్సాధ్యము. మన నాయకులు ప్రస్తుత ఆవేముతో నుండిన భాగము నాపినందున, ముందు జరుగవలసిన కార్యముల నాలొచించుటకక కాలము గలిగినది. మనము భయపడితిమని ప్రభుత్వము వారులంచి, మునుపటికన్నను తీవ్రమగు నిర్బంధవిధానమునలించి యున్నాము. వనసేనాపురము కృత్రిమములై యున్నాను. మనలో మేధావులు, న్యాయజ్ఞులు, నగునాయకులు తన ప్రయత్నములకు ఫలితముగ కారాగృహములందు సంతోషపూర్వకముగ కిక్కిరిసిపోయియున్నారట. యుద్ధమున సాంగింపవలసిన బాధ్యత మనపై గలదు. మన మాబాధ్యతను క్రికొలది నిర్వహించుట విధానము. కనుక మనకు సహకారముగ నాలొచించుకొని జయమున కీర్ష్యముగ సంపాదించగలమన్న ఆలస చేపట్టుట యుష్టము. మనమందరమును ఏకీభవించి ఒక్క సమాదాయముగ నుండి ప్రయత్నములను సాగించుచుండవలెను. ఇతర రాష్ట్రముల నుండి గొప్ప వారు నాయకులై మహాసభకు తచ్చి యుండుట శుభసూచకము. తమ అభిప్రాయములను, సలహాలను కొసగి సాయపడుటకై వారిచ్చటి కేరెంచినందులకు మీరయందర కృతజ్ఞుల నేను వారికి వందనముల నర్పించుచున్నాను.

నిర్బంధములు.

దేశములోని, చెలసాలలకు వెళ్లటకు జరిగిన తమ స్వాతంత్ర్యములను కోల్పోవక కష్టముల ననుభవించుచున్న మహానియులను సంపూర్ణముగా మన మొదటిది. స్వాతంత్ర్యము నకై మనము చూపుచుండిన త్యాగ మధికముగ నున్నదిని నేనంగీకరించును. కాని నష్టమునకు, త్యాగమునకు, సంపదము గాకుండనే ఏదేశము స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించగలదు? మననాయకులు కారాగృహములందున్న సమయమున దుఃఖము కలదిమీని, మన యుద్ధమునుండి విశ్వాసములేనివార మగుదుము. ఎత్తుడైనను, ఒకరికోరికి నెడబాటు గలుగునని, మన దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణమును ప్రారంభించినపుడే యనుకొంటిమి. ఈ రాష్ట్రమును అభివృద్ధికి తెచ్చి రాష్ట్రీయసభల యందు పూజ్యముగ నుండినవారు ఈభయము లేకుండవలసిందిగా తమిరివని తమిరియగుగాక. లాలా బడవతిరాయి, ఆ గామహమ్మదు సఫ్దారు, ఎన్. భారగ్జీంగ్, డాక్టరు కిమలు, డాక్టరు సత్యపాల్, ప్రొఫెసర్ గారు, నుండగింగుగారు, సయ్యదుహాబీబు, సర్దారుకారుల్లింగు ఎం. జహగిరి, బాబాసోర్నాదాసు, లాలా దుర్గిచంద్, ఎన్. అమర్సింగ్, గుగర్ తిమారుల నంటి గొప్పవారు దేశభక్తులు మనలోనివారు. ఈభయము లేకుండుటకు దుఃఖపడిన మనలను ఆక్షేపించుట గలదు? వారిచేయవలసినది లేకుండినను వారియన్యాయములను మనలో నుండి నుండి యీనిమనమయమున మనలను నిర్మూల్యముననుభవించుచున్నామని విశ్వసించుము. వారు తమ స్వార్థమును సంపాదించు పూర్వముగ నెంచుటకు గోల్పోయినా, అందులకే మనము కృషి సల్పి వీరము గాంచిన, వారు వలెల మనలో నుండ నుండగలరు.

అనియును గాక పరిశ్రాద్ధేయములతో నెలకొలదిగ వెళ్లి గుమరులను గూడ మనము నురుగునాడము. కారాగృహములలో నున్న యీ పూజ్యులయెడ గౌరవము జూప వలెనున్న, మనము పట్టుదలతో పనిచేసి వారి ప్రయత్నములు పృథాకాలేదని తెలుపవలెను.

గాంధీమహాత్ముడు.

మన కార్యక్రమమును గూర్చి యాలొచించుటకు తార్కమ్యము, మరియొకధర్మమును నిర్వహించవలసియున్నది. ఈ దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణమును ప్రారంభించి గతయునువదిమూసములనుండియు సమర్థత, ప్రైవ్యము, చాకచక్యము, దూరదృష్ట్యులతో నడిపి ప్రపంచదృష్టి నంతయు నాకక్షించిన మనగొప్ప నాయకుడగు గాంధీమహాత్మునికి మన మృదువు పూర్వక మగు భక్తివిశ్వాసములను వెలుపుకొనుట ధర్మము. అతని పనులను ప్రశంసించుటగాని, అతని నుగుణరాశిని సంస్తుతించుటగాని యధిక ప్రసంగముగ నుండును. నే నావయత్నములకే బూనుకొనను. దేశము ఆభోగతన నుండినపుడు దానిని తననెత్తుటకు దృఢ చిత్తుని జూపి మనకు సహాయము చేసినవారిలకు భగవ. తునికి మొక్కులిడవలెను. అతడు రాజకీయరంగమున ప్రవేశించునప్పటికి న్యాయము, స్వాతంత్ర్యము, స్వయంనిర్ణయము, మున్నగునూత్రములు భాగతమున కన్యాయంప జేయుటకై దేశము నణగదొక్కట్ల స్థితిగ నున్నట్లు గన్పించెను. స స్మరణము లపర్యాప్తము లని కనుగొనిన యధిక సంఖ్యకులకేమి జేయుటకును తోచకుండెను.

నిరాకరణ సిద్ధాంతము

ప్రజలకు దిక్కుదోహక, మానవ స్వభావమునందే విశ్వాసము చేడియుండిన సమయమున, మహాత్ముడు రంగమున ప్రవేశించి మారినోత్సాహమును జనింపజేసెను. ఎదిరివారి జలమును లక్ష్యపెట్టక, ఆత్మవిశ్వాసము ఆ త్యాగము జేసికొని నడచిన ముక్తిగలుగునని బోధించి మార్గమును జూపెను. మనము సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమమును స్పష్టముగ విప్పి జూపెను. ఆక్రమమును, అత్యైక్యమును జూపింపక. వానిని నుండి లక్ష్యమును త్రిప్పితమేసి, తాత్కాలికముగ కష్టము సంభవించినను సత్యమే జయించునని గోచరింపజేసెను. ఇది కేవలము మరణసిద్ధాంతము. ఉత్పన్నమైనది. రాజకీయములందు మోగింపబడుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. నిరాకరణ సిద్ధాంతము ప్రపంచమునకు క్రొత్తయని నేను చెప్పను. కాని దౌర్జన్యకారాళియను జూత్రము క్రొత్తయని చెప్పవచ్చును. అసత్యమును ఎప్పటికైనను సర్వమోడించు ననువిశ్వాసమువలె విశ్వాసంకము. ఉద్యమమును ప్రారంభించిన మహానియుడు తన యుపతేజములను కార్యములపట్ల ఆచరణకు తెచ్చి స్వయముగ ననుభవించిన, దీక్షిగాడ అన్నియుద్యమములతోపాటి గతి పట్టియుండెడిదే. విద్యార్థులందులలో ఏకొలది మందినోరెప్ప, యాయుద్యమము జనసామాన్యము సంతటిని ఆకర్షించి నల్లెపల వ్యాపించి దృఢముగ నెలకొనినది. ఉద్యమము జయముగాంచెనో అపజయము గాంచెనో ఇతరులు వారంతటవారుగ నాలొచించి నిర్ణయించుకొనవచ్చును. కాని ప్రజలయెత్సాహము, సామర్థ్యాన్ని, బట్టిజూడ ఇది కేవలము భారతమునకు దగియుండునట్లు విదితమగుచున్నది. ఉద్యమమును ప్రారంభించి నకుమ్రుమండిన గాంధీమహాత్ముని ఆరెట్టుచేసి అతనికి విరామము నొసగి. ప్రస్తుత సమయమున మనకాలిని నాయకత్వము లేనందులకు సంతోషించవలెనా, దుఃఖించవలెనా? ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట కష్టమేకాని నేనుమాత్రము సంతోషించుచుంటిని. ప్రజలాలసని యుపదేశములను, ఉపదేశమునందలి నిజతత్వమును గ్రహించికాలేదాయనుటకు మహాత్ముని నిష్పంధము దైవపరిశోధనగ నున్నది. మనగొప్ప పరిశోధనయందు దోడిపోవకుంటిమే, జయము గలుగుట నిశ్చయము. కొలదిమంది వ్యక్తులవై యాధారపడి యుద్యమము జయము గాంచజాలదు. జయముగాంచినను, అది తాత్కాలికముగనే యుండును.

ఉద్యమవిజయము

నిరాకరణోద్యమమునకు జయము గలిగెనో అపజయము గలిగెనో యాలొచించెను. మొదటినుండి చివరవరకు జయమే గలిగెనుటతో సామాన్యముగ భేదాభిప్రాయములుండవని నాకు తోచుచున్నది. మనము పంజాబు కిలాఫతు సమస్యల పరిష్కారమునకును స్వరాజ్యసంపాదనమునకును పోరాడుచుంటిమి. మనకు మూడుకోర్కెలుండిననుగూడ ముఖ్యోద్దేశ్యము స్వరాజ్యసంపాదనము. కనుక మనమార్గమునందు తాస్త్రముగ ఆధ్యంతరము లేదు (లవో) చూతము. మొదటిది మనలో మనకు స్పర్థలందుట, అందులో హింసచేయుటను మహమ్మదీయులకును అన్యోభివ్యవస్థము లేకుండుట. రెండవది ప్రస్తుత నిరంకుశ ప్రభుత్వపు ప్రతిష్ఠ ఈదేశమునందు ఇగ్గీభుపంశాలక ప్రతిష్ఠ చేసిన సాధారణమేసికొని రాజ్యముచేయుచుండెనుట నిస్సంశయము. అందువలననే మనమింతకాలమును జాకి సహకార మొనగుచుంటిమి. కనుక మనము కలకత్తా కాంగ్రెసులో సహాయ నిరాకరణమును క్షమించికోనినది మొదలు ఈయిరువదిమాసములలో నెంతపని చేసితిమో యొచింపవలసియున్నది.

హిందూ-మహమ్మదీయ మైత్రి

మన కోర్కె లిందుమిందుగ నన్నియు నెఱవేరెనని మనతో నేకీభవించనివారు సయిత మంగీకరింపకతప్పదు. మన లోపమున కంతటికిని ముఖ్యకారణ మగు హిందూ-మహమ్మదీయ కలహము లిప్పుడు లేనేలేదు. మన భేదాభిప్రాయములను మగచి యొందొలయందు విశ్వాసము గలిగి ఒకే పూర్వమునకై ప్రయత్నములు సలుపుచున్నాము. మనము చేయవలెనుకొనిన వన్నియు చేసితిమని వాదించును. కాని మనకు ఆశకున, విశ్వాసమునకును అవకాశ మిచ్చునట్టి వాతావరణమును సంపాదించ గలిగితిమి. ఇదే యుత్సాహముతో, ఇదే విశ్వాసముతో ప్రవర్తించితిమేని దిగు లొందుట కష్టకాశముకన్పించదు పూర్ణప్రయత్నము కావలసియున్నది. వేళ్లుబాగుగ నాలుకొని నది. వెట్టునుగూర్చి యింకను శ్రద్ధపుచ్చుకొనిన గొప్పపండ్లు పండును అభికారులతో పొసగిన కలహములతో ప్రజలందరూ, జాతి, సంఘ, విశతతతేక కలసి, నిలుచుకొని పోరాడిరి. ఇట్లు అందరునుకలసి చూపిన త్యాగమునకన్న వికమత్యమును నెంపొందించుసాధనము జేరొకటిలేదు.

ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ

ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ నేడెంతటిస్థితిలో నున్నదో జూత్రము స్వరాజ్యసంక్షేమ భారతతేజములొని ప్రతిమాలను వ్యాపించినది. ప్రతివారును, మితనాదియైనను, అతివాదియైనను, మనము సమానగౌరవము గలిగి సమానస్వత్వములు గలిగియుండవలెనన్న-స్వపరిపాలన యరసరమని యంగీకరించుచున్నాను. బ్రిటిషుకోర్టులందు, ముఖ్యముగ రాజకీయకేసుల విషయమై విశ్వాసము చేడినది. అతివాదమున నేమో యెరుంగని లీడరు పత్రిక ఎట్లు వ్రాసెనో, చూడుడు: "వెనుకటి కాంగ్రెసు దిశములలో, జనసామాన్యమున కేమి తెలియదనియు, విద్యావంతులు జనసామాన్యమునకు ప్రాతినిధ్యము వహింపనియు, జనసామాన్యము బ్రిటిషు ఉద్యోగస్థులే తమకు విశ్వాసపాత్రులగు నెంచుచుండెనియు చెప్పుబడుచుండెడిది. రంగము మారి నది. జనసామాన్యజీవనమే సంపూర్ణముగ జూరెనది. ఇప్పుడా విశ్వాసమేది? శ్వేతమాసపు టెండెలకు మందు కరగునటుల యిప్పుడా విశ్వాసము నిరాకరణకాలంబకుల స్పృశేల చెదరినది? ప్రస్తుతము జనసామాన్యమునకు ప్రభుత్వము నెడల అపవనత్యము పూర్తిగ నాలుకొనినది. ఎవరేమిజెప్పినను ఎంతఘోరముగ నెన్నును, వారు నమ్ముటకు సంశ్లింధులుగ నుండురు. ప్రజలెంత పసిబిడ్డవలె నమ్మువారుగ నుండిననుగూడ, ప్రభుత్వకార్యములే యీ యవిశ్వాసమునకు కారణము. వాగ్దానములు కావింపబడి తెల్లినబడలేదు. ప్రతిజ్ఞలు గైకొనుటయు, వానిని గాలి కెగురవేయుటయు జరిగెను. నిజము చెప్పటకు మోమోటమి చెందగూడదు." జాతకాలలో నొసగెడి విద్య బాగుగలేదని యనుచున్నాను. బ్రిటిషువారు దడుదలది అధినివేతరాజ్యస్వపరిపాలన నొసగును రనువిశ్వాస మిప్పుడు లేదు. స్వాతంత్ర్యము పొందకొరెన, మన స్వప్రయత్నలవలననే సాధ్యమగునని ప్రతిష్ఠియు, పురుషునును కలంచుచున్నాను. స్వప్రయత్నము ఆత్మవిశ్వాసము అను గుణపాతము అందర మన స్ఫులకును ఎక్కెను. స్వాధికరములను నేర్పుకొనిన విషయములు వృధాగావు. ఇదంతయు కార్యసాఫల్యము గావాయని నేను ప్రశ్నించుచున్నాను. ఉద్ధమలో సభాంతము గెలిచితిమి ఇప్పుడు నిరుత్సాహము చెందుట పనికిమాలినతనముగ నుండును. నిరంకుశాధికారవర్ధమునుండి యధికారమును లాగుకొనలేదనుట వాస్తవమేగాని అది జరుగక తప్పదు.

ప్రభుత్వవైఖరి

నిరాకారోద్యమము ప్రారంభించినపుడు, అది కట్టి యున్నవనియు, దానినుండి మిలేదనియు, దానిని అదియే చచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారు తలచుచుండిరి. ఉద్యమాన లంబకులు దౌర్జన్యము నుపయోగింపకండియి కాలుము వారిపై చచ్చుచున్నారని యననరమని తలచుచుండిరి. అట్లు నుమా లోక సంవత్సర కాలము జరిగెను. కాని నేటినితీ యెట్లుదో చూడుదు. వారసునిపట్టు గాక, యుద్ధమును దినదినాభి వృద్ధి గాంచెను. వారు వెలగొంది నిగ్గు భవర్యలనుచితముగ నవలంబించినవని వచ్చెను. మనము మాత్రము ఆహింసాధము నుండి తప్పి నడువలేదు. ఆహింసను బోధింపగా బోధింపగా నే దు బాగుగ నానుత్రము దేశమునందు నాటుకొనిది. ఈ మా త్ర మేదేశమున ఎప్పుడును ప్రసరి చియుండలేదు. ఎదిరివారు కయ్యమునకై కాలత్రవ్వననుకొని జనసామాన్యము ఒప్పుతో నిహముతో ఆహింసనన్నియచున్నారు. అల్లరు లుండిను గాని అది యాంశముగ దగిలినది గావు. ఇట్లుండిననుకొని మొదట తెలిపిన ప్రకారముండగా ప్రభుత్వమువారు రవనర బోధ్యము పుచ్చుకొనిరి.

రాజకీయరంగమున ఆహింస యొక నిష్పాదనకని ప్రపంచమునకు స్పష్టముగా చాటితిరి. రాజ్యాధిపతులవలె నెల్లిన నలుదిశలవలన యిందుకు తార్కాణము ఫలిత మేమి? పంజాబునందును, ఇతరరాష్ట్రములందును ప్రభుత్వమువారు సం పూర్ణముగ తెలివి కోల్పోయి నిమగ్నమగు నిష్పాదనధా నమును చేపట్టిరి. జెకకుండలను ప్రాంతంబు దలచిన సమస్తి కంసల్లంఘము మనంబుల మనమే యాపితిమి. ప్రభుత్వము వారికి జౌర్యమొక్కటియే యాపేషణీయముగ దోచియుండి నేని బాధ్యోగి తీర్మానాంతరమైనను ఈ నిష్పాదనధానము నాపి యుండవలసిక. తన నిలుదేవు ముఖ్యులగు నపాయము దౌర్జన్యము గాక దౌర్జన్యరాహిత్య మేయని వాడు రానురాను తెలిసినవచ్చుచున్నది. ప్రజలకీకరములై యుండియు, ఉభయ త్వికవృద్ధివలన సంపాదన చేపట్టిరి ప్రపంచమున తెలితి యు వారి నోడింపబడవలసిక ముందున ప్రభుత్వమువారు కను గొని యుండవలసిక. అప్పుడు యాంధ్రప్రదేశ్ లను, వాయు విమానములను నేమి యుపయోగించినను, లాభింపదు. ఒక ఆంగ్లేయుడుగూడ నిట్లువ్రాసెను: "ప్రభుత్వమువారు తమకొని టకు సాత్తికనిరోధము మిగుల కష్టతమ మగు సాధనము. వీలయిన, దానిని అణచుటకు ప్రభుత్వమువారి నిష్పాదనోపాయ ముల నవలంబించుచో ఎదిరివారికి ప్రభుత్వమువారి నింకికు పాలగుదురు."

మన యుద్ధమవిజయమునకు, ప్రభుత్వ నిష్పాదనధాన విజృంభణముకన్న వేర తార్కాణ మేమి గానలయును? దీనినిబట్టి చూడ, నిరాకారోద్యమము పంజాబులో నిరుపమాన మగు విజయముగాంచె నని నిమగ్నమై చెప్పవచ్చును. బట్టోలి సమావేశము జరిగినది మొదలు ఈ రాష్ట్రములోని కార్యము సంఘములు నెత్తుదిగ నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాంఘ టకు బూనుకొనెను. కాని ముఖ్యముగ యవరాజు భారతి దేశమును వదలికది మొదలు, ప్రభుత్వవైఖరి సంపూర్ణముగ మారెను. పంజాబులో ఆకాలి, కార్యము, కలాపకు ఉద్యమ ములను సంపూర్ణముగ నణగద్రొక్కవలె నని ప్రభుత్వమువారు జాహిచ్చిట్లు తెలియుచున్నది. ఇంతయేలే తనజిల్లాలోని రాజకీయప్రచారకులనందరను కుభ్రముగ నొక్కసూత ఒక్క రైనను మిగులకుండ తుడిచివేయువలె నని ఒక జిల్లా యధికారి తనకది యుద్ధోగముల కాజ్ఞాపించెనని ఒక్కోనీయలొకరు నాకు చెప్పిరి. ఈయదృష్టవంతి మగు లాష్ట్రమునందు, లా, అర్జును, అను పేరుతో నేమి జరిగినదియు, జరుగుచున్నదియు కొంతవరకు తెలిసెదను.

రాష్ట్రములోని నిష్పాదనములు

అరెస్టుచేయవలె నని స్పష్టముగ తలంపబడుచుండవారి విషయములో గూడ వాంట్లులు లేకయే సామాన్యముగ నచ్చెను చేయుచున్నారు. క్రొత్తగా నురియొక మాన్యమవం బింబన మున్నది. కట్టి కాగితినులవై వాంట్లు లుండిను. ఎక యిచ్చము వచ్చినట్లు పోలీసు అధికారులు అప్పటి కప్పుడు శేఖరు వ్రాసి, ఆవాంట్లులను జూపి యరెస్టుచేయ మొదలిడిరి. కొన్ని సమయములందు పోలీసువారిలో గూడ మేదస్త్రీలు గాంచును. కొన్ని వేళల నుండకు. ఇందువలన, పోలీసు వారియట్ల లెంకినకైనను సాగుటకుకాళములు గలవు. తెలి యని వారిని దెదరించి సామ్య పుచ్చుకొనుట కనకాళములు గలవు. పోలీసువారి పేరులేని వాంట్లులను దీసికొని గ్రామ ములకు వెళ్లి నిరాకారోద్యమంబులకు నుండని వారిని గూడ దెద

రించుటకు నసకులు గలవు. నిరాకారోద్యమములో సంబంధ ము లేనివారినిగూడ పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. పంజాబు వి టిమి. అట్టివారిని పట్టుకొనుట పోలీసువారికి నుకొన గ నుండును. అందువలన, నిరాకారోద్యమంబులకు భయ మేమాత్ర మును లేక వాంట్లు వారుగ నెక్కువయ్యెను చున్నారు. ఒక గ్రామములో నిగ్గు ముగ్గుని అరెస్టుచేయవలె నని మాత్ర రువు చేయుటదినపుడు, ఆ నేకులను అరెస్టుచేయుట తలస్థించు చున్నది. ఇట్లు జరుగుటవలన, నేరాకారోద్యమము లేకయే, ఆ నేకులు కొన్ని దినములయినప్పటి వదలిపెట్టబడుచుదురు. శివుల్కాట యందు ఒకమారు నుమారు వంద మంది ని పట్టుకొని చెరవెట్టిరి. కొన్ని దినములయిన పిమ్మట అయిదారు గురికి తప్ప మిగిలినవారు రెదరిని వదలివేసిరి. శివుల్కాట జిల్లాలో దాస్కామును నొక పట్టణము గలదు. అచ్చట ఆరుగురు లాయరులు గలరు. వారిలో నొకరు గిరికి అరెస్టు చేసిరి ఆనలాయరు సమయమునకు ఊరిగా చేసెనున, అరె స్టుచేయుటకు వీలులేకుండెను. ఈ యాడుగురికి కాళి మే మియు తెలుపకయే, తమకాళికోదని యాడుగగా, వారు నమా జమున నే కాళిజము లేమియు తెలుపక, తమకాళి కోద కలసిక యాళికోద లేదని నిరాకరించిరి. కొన్ని దినము లుంచి రువారే వారినివదలిపెట్టిరి. కట్టి ప్రజలములలో న్యాయ బద్ధమగు సంబంధమున ప్రజలు సమావేశమైపును సంఘము పోలీసువారు తెలులకు అచ్చటికి వచ్చి సభలు నక్రమభలరి చెప్పి ప్రజలను అచ్చటండి వెల్లిపొమ్మని యాడుచుందురు. తెల్లటకు నిరాకరించినందుమీద పోలీసువారు ఇతర బొమ్మ వేసిన లాటి తోను, సన్నీతోను ప్రజలను కొట్టి పొడిచి వారియిచ్చము వచ్చింపించుచు అరెస్టుచేయుచుండిరి. నగ్రామ గ్రామములందు ప్రజలు కూడి పూనిటిపు సన్నును కల్లింప వలెనా వలదా యని నెమ్మదిగ కాంకిముగ నానాండుచుం డగా, పోలీసువారు కరుబలను నుపయోగించి సభలు చెదర్చి కొందరు అరెస్టుచేయవలెనని. గ్రామములలో శివరేను వట్టి నల్లలలపాక వేసికొనిననే అక లిని లెంకిబడివలె మాత్రము ననే అరెస్టుచేయుచుండిరి. కేవలము మతభేదముగూడ నిషేధింపబడె ననియు, కథలు కథలుప్రదిర్చుమువలన చెద ర్చబడెననియు గురుద్వార ప్రాంతక సంఘము వారు ప్రకటించు చున్నారు. కృపాణములకు ముడిచి వారిని సంకులలో నుంచి ఒక ప్రక్క నుంచికొనికల్లిన యుద్ధంత ము లుండగని కొంత కాలముక్రింద ప్రకటిం పబడెను. సమాన్యముగూడ ప్రభుత్వము వారు నవలంబించిని నిష్పాదనములను భరించుకొనవారిని గూడ అరెస్టు చేయుచున్నాడు.

పోలీసు చర్యములు

అరెస్టులు అనవసర కార్యమున కావించుట దున్నది. పోలీసువారు మోటుగ ప్రసరి యిచ్చుచున్నవియు, నొప్పవా రైనను స్వల్పమైనను ఆ దరిగను సంకెలు చేయుచున్నార నియు, నిష్పాదనలను మించియుండలో మైశ్రకొలది కడిమియి చున్నారనియు, పోలీసు లాకపులలో గుంపులు గుంపులగ ద్రోయు చున్నారనియు, కాలక్యములనుగూడ సరిగా కర చేర్చుకొననియు, యధ్యంతర పెట్టుచున్నారనియు, ఇతలు ఇతలుగా సంకెలు తగిలించి బయట నడిపించుచున్నారనియు ఆ ను ది క ము మ న ము చి ను మ నే యు న్నా ము. సభలను చెదర్చినపుడు, పోలీసు వార నవసర కార్యములు బూనుచున్నారు. సభలనుండి వెళ్లుటకు సంకేహించు వారిని కొట్టి గాయముల చేయుచున్నారు. దీనిం బరు జనరి మాసములలో వలంటియరులకు పెట్టబడిన బాధలు కావించబడిన హింసలు మనకింను ముప్పనకు గాలేదు. తమ జౌర్యమునందు పెద్ద యుద్ధోగముల సామగ్రికలదను గర్వ ముతో పోలీసు నవ జెకపెక్కురులు తమ యిచ్చుచ్చివలను ప్రకర్తించుట మనము కన్నులార చూచుచు నే యుండుము. నిరోధ సాధకల నమానుషముగ కడించు చున్నారు. చివరకు గతి మార్చిమానుగూడ రాకట్టిందీ వలంటియరుల నేమిచేసిన దియు మనకెల్లకును తెలిసియే యున్నది. మొదటివారిని అయి తిముగకొట్టి నేలబడద్రోసి భుజములు తల నేలవిగ చేసి కట్టు బట్టి యాడ్చి, వెండుకలను నేలకు వచ్చి, యింకను చేప్ప నలవి గాని : ధమున హింసవెట్టిరి. ఇవన్నియు, మనల వెనుకటి నైతిక కాసనకాలపులాటి విధానము జ్ఞప్తికి దెచ్చెను. అదియును గాక తాము అరెస్టుచేయువారి మతిభావములను అరికట్టుట కొమాన యని పోలీసువారు చెబుచున్నారు. ఒక్కొక్కసారి కొర్రానో లేక భండీయో చెప్పలకు బూతుకు అప్పించుచున్నది. నికుల X డ్డముల అట్టుకొని లాగు గుండురు. ఈ విషయము నీ మధ్యకోర్టులో ఒక యూరో

పియను ఉద్దోగమును స్వయముగ ఒప్పుకొనెను. ఒక్కొక్క పర్యాయము నిక్కలు కొందరు చేర్చివారి లెవెండ్రుకలకు ముప్పేనుచుండును. ఈ యన్ని సందర్భములలోను నిర్బంధి తులు నొక్కొక్కతెను, కార్యముగ పోలీసువారితోనుండి, ఢిక్కొంపరి యుండిప్పుడు జరిగినవి జ్ఞాపకముచుకొనుట యావశ్యకము.

ఈవధ్యనే, ఏప్రిలు 18వ తేదినాడు లాహోరు యున కులు కొందరు నుమారు వేయివిశేషపురెడ్డలను తీసికొని నడచు చుండ, పోలీసువారు రాయుకులను చుట్టుకొని వారినిదరను లాటిలతోకొట్టి నెమ్మదిగ తీసికొనిపోవకుండున గుడ్డలను లాగు కొనిపోయిరి. ఏ చట్టముక్రింద యీగుడ్డలను స్వాధీనముచేసికో తెలియకున్నది. కాని ఆగుడ్డల నిష్పాదనకు మరల నీయలేదనుట నిశ్చయము. పోలీసువారు నుట్టును గృహములలో జనావాభా గములలోనికి గూడ ప్రవేశించి స్త్రీలను నగలనియమని యడిగి వారు నుడదించి, తాముగ వాండ్లముల నంటి తీసికొను చుండికనిసికట్టు సంఘాధ్యక్షుడు స్పష్టముగ ప్రకటించి యున్నాడు. పూనిటిపు పన్ను విధింపబడిన వారి యిడ్డలలోనికి దూర పచ్చిడ్డని, నగలను, కుంపులను, మే లస్త్రీలు, డిస్ట్రీయింబు వారంటులు లేక, తీసికొని వెళ్లెనని తెలియుచున్నది. మతికార్యములను గూడ జరుపుకొని నిమ్మ టలేక. అప్పుతోత్సవమును కొందరు అప్పుతనరజల్లా యు క్కోక గ్రా మున జరుపు చుండగా ఆయుధపాణు లగు పోలీ సువారు ప్రవేశించి, అట్టునుండి వెల్లి అకాలిలము గామని చెప్పవరకు, వదలిపెట్టుట లేగని దెదరించిరి. లాహోరులో హిం దూ వలంటియరులు పోలీసు స్టేషను కందు సంధ్యావందన చూసెందు మండగా పోలీసు నూపరెండెంటు అచ్చటికి వచ్చి, పాల్గొను చుండిరి వారిని శిక్షించెను. ఈ విషయం బై నుధికారిలకు తెలుపగా, నూపరెండెంటు మతికార్యమని తెలియలేదను ప్రజ్ఞి సుబు చెప్పగా, యుద్ధోగమునకి దేశభావ గూడ తెలియును. దరు యుద్ధోగి యాప్పటికి తుమాపణ కోరుట గాని, తేదిన గిప్రవైన నాతేమిండుగాని జరుగలేదు. లాధిష్టి సనా రాజకీయంబు పోలీసుఉద్దోగముకడు మాపకే హుగారిని అరెస్టు చేసినమీదట చార్జిగాకి ప్రమెం పూర్వముగ సంఘమిదగా ఏదనించి తనకు సూడి కలసికది కొరకు. వారు నిరాకరింపగా, ఆరెస్టు లెడ్డ కొని అందినను దెబ్బలుకొట్టెను. డెబ్బరి సంవత్సరములు చుద్దస్త్రీయు, అయిదు స. కున్దముల చిన్నిబాలుకు గూడ అరిని యాచూమకు గురైయిరి. ఇందులకు తమ విచార మును వెలుపుటకై అండ్ల నాల్గు వారతాళము నాచరింపగా, నీవమగు నేరమును గాకించిని రుకాణావారులను రి వెబ్బు లను, వారిలో ముఖ్యుని కడిదెబ్బలను కొట్టెను. ఈ కథ యంతయు చార్జిప్రకటలో ప్రకటింపబడినను, ప్రభుత్వము వారిప్పటికి అందుకై చార్జి యేమాత్రమును పుచ్చుకొనలేరె. వలంటియరులు ఆ మా ను మ ము గ కొట్టుకుండుండగా చూచి పచ్చాల్లాపమునంది వారిని సంకేహించుచు యొక అచ్చు త సరత్త్రీ పోలీసువారియార్థ్యాలమునకు గురిచుయియుండుట మిగదలను వినియేయుండురు. మమొకవిషయము జూడదు పంజాబులో ననేకజిల్లాలలో సాయకులగు పోలీసు వారు పట్టాటపముతో వీధులవెంబడి నిరుగుచుదురు. గ్రామము లలో ప్రజలు కాంగ్రెసు, కలాపకు, గురుద్వారా యుద్ధములు లందు పాల్గొనుచుండున నేరముక మోపి పూనిటిపు పోలీసుల నుంచుచున్నారు. పోలీసువారు కావలెన ప్రజలను బాధవెట్టి తిమానా చూచుచుదురు. వ్యగసాయదాకులు కొరలకాలమున నిష్పాదనకులు రాత్రులందు పోలములకు వెళ్లుట యవసరము. కాని రాత్రి గంటలవైన ఎరైనను పోలములకు వెళ్లదలచిన పోలీసువారు ప్రజల నడ్డగించి నిషేధించుచున్నారు.

పంచాయతీలు.

ప్రభుత్వమువారు పంచాయతీ కోర్టులవైవాడ పగవీళ్ళు కొన నెంచివారు. వారి నెట్లువైన అణగద్రొక్కవలెనని వారు నిశ్చయించుకొనినట్లు తోచుచున్నది. కొన్ని ప్రజలములలో పంచాయతీవారుల నందరను అరెస్టుచేసి వారిలో సంబంధము గల వారిని హింసించి దెదరించుచున్నారు. వాదములను తమలో తాము జరిపిపొందుకొని సంకల్ప ల్లింబుచున్నా గను నేరము తప్ప మరొక నేరము లేకున్నది. కొందరిని బండిపోటుకెళ్లకుల క్రింద చాటి చేసి శిక్షించు చున్నారు. కాని ప్రభుత్వమువారిని మామల పన్నునను పంచాయతీల సంఖ్య తగ్గుటకు మారుగ అభివృద్ధి యగుచుండుట కుభ్రదాయకము. అరెస్టుచేయబడినవారికి బదులు క్రొత్తవారు

బయలుదేరి పంచాయతీలను నిర్వహించుచున్నాడు. పంచాయతీలను లోపములు లేని గాని, కొన్ని సమయములందు కాశీ న్యాయ బూనటలేదని గాని నేను చెప్పను. కాని లోపములు చేయుటకును, ఈవిధముగ నిర్బంధవిధానమును సాగించుటకును భారతవ్యవస్థ మెంతయో గలదు.

విచారణలు-శిక్షలు

ప్రభుత్వ విధానమునం దింకొక చోద్యమగు విషయము ను గమనింపవలయున్నది. అరెస్టుచేసిన తరువాత అరెస్టుచేయబడినవారిని కారాగృహములందు చాల దినములు విచారణతేయించెదరు. నిరాకరణకాలంబులను పొగొనుటకు నిరాకరించి నను, విచారణ అనవసరముగ చాలకాలము జరుగుచుండును. 107, 108, 110 సెక్షన్లను దుర్వినియోగము చేయుచున్నారని పిని సామాన్యముగ దుష్ప్రవర్తకులవై నుపయోగించుటకు దగినవి. కాని చుర్యాదగలవారైనను, గొప్పవారైనను ఈసెక్షన్లు లుపయోగపడుచుండును. స్పష్టమగు నేర పేషియు స్ఫురింప నపుడు, ఈసెక్షన్లు లహంకారముగ నుపయోగింపబడుచుండును. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యములకు ప్రస్తుతిముండేది (కేమిల్) చట్టములు చాలినట్లులేదు. ఒకరిని ఒకసెక్షన్లు క్రింద అరెస్టుచేసి రెండవసెక్షన్లు క్రింద విచారణచేసి, మూడవసెక్షన్లు క్రింద శిక్ష చెప్పించుదురు. ఇట్టివి పలుమారు జరుగుచుండును. ప్రభుత్వాధికారు లెట్లు అభ్యాగతగ ప్రవర్తించుటవలన విచారణ దీర్ఘకాలము సాగుచుండును. లాలాజపతిరాయని అరెస్టుచేసిన అయిదు వారములకు శిక్ష చెప్పబడెను. తమ కేసులు విచారణకు వచ్చి శిక్ష చెప్పబడుటకు పూర్వము, లాలాగోపనదాసు, స్వర్ణ దిలాస్మింగు గారులు కారాగృహములందు నుమారు మాడుమానుములండిరి. ఈలాటి ఘోరములను నిర్మించుకొను లింకను ఎన్నియోగలవు. పోలీసువారును పబ్లిక్ గునినికొట్టుటలను మరెయ్యక ఆట ఆడుచున్నారు. ఒక్కొక్క నేరమునకు నాలుగు సెక్షన్ల క్రింద ఒకే కార్యమునకు నేరములను సాటి అన్ని సెక్షన్ల క్రింద ప్రత్యేక ప్రత్యేక శిక్షలు వేయవలసివలెదినారు. సాధ్యమైతే యధికమగు శిక్ష వేయింపవలెను. నేడివారిముఖ్యోద్దేశ్య మిందువలన నెజవేరును. ప్రజలసభలో కొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు హిందూదేశ రాజ్యాంగ మంత్రి యిట్లు పలికెను. “కేజ్ న్యూట్రికేంద్ర లాలా జపతిరాయ కొనగబడిన తీర్పు 145 వ సెక్షన్ క్రింద నెజసాలిక్ష జుల్మానా యేమియు విధింపబడలేదు. రాజద్రోహగతి కానము కింద వచ్చువానికిని, తీర్పునకు నేరము లేదని ఆతీర్పును పంజాబు ప్రభుత్వమువారు కొట్టివేసిరి. నిషేధింపబడిన సభను జరిపించుట కొకశిక్షయు, సభను చెదర్చుట కుత్తరపు నొసగిన పిచ్చుటగూడ సభను సాగించుటకు రెండవ శిక్షయు విధింపబడెను. ఒక నేరమునకు రెండు శిక్షలు విధించుట న్యాయము గాదు.” సార్వభౌమప్రభుత్వ విధానము లాలాగన నుండిన గూడ, గత కొలది మానములలోని దేవిధముగ జరిగిన కేసులు వందలకొలది గలవు. లాలాగోపనదాసు కేసులవలె ఒకే నేరమునకు మాడుకేసులు చేయబడెను. అన్నిటికన్న, నీనమగు ఉపాయము పోలీసువారిచే ప్రయోగింపబడుచున్నది. నిందితులకు సంఘమునకు పరాధము గలగవలెనెడి యుద్దేశ్యము నిరాకరణకాలంబులను డిఫెన్సుతో నుంచుకొనవలె తెలిసి, కావలసిన నితినిగర్హములగు కార్యముకు దిగుచున్నారు.

కోర్టులు

కోర్టులవైఖరిని గూర్చి దీర్ఘముగ నవస్థాపించుటవలన వసరని తలంచెదను. పౌరుల స్వేచ్ఛలను కాపాడుటకు అనువర్తకయు అసంగికారమును మేజిస్ట్రేటులుచూపుచున్నారు. అధికారుల వాంఛలప్రకారము వారి డిక్రీలకు ముద్రవేయుటకే యాకోర్టు లుపయోగపడుచున్నవి. లాలా జపతిరాయ కేసులో కోర్టు ఇంజికన్నను వివరముగ ప్రవర్తించెను క్రిమినల్ లాడమన చట్టముక్రింద శిక్ష వేయువని యడుగని అడ్వోకేటు జనరల్ చెప్పి నున్నాడ, ఆ నాడమును నిరాకరించి లాలాజపతి ఒకసంవత్సరము శిక్షించెను. నిరాకరణకాలంబులు కోర్టులలో డిఫెన్సు చెట్టు కొనవలెయు, ఆ పిలుచేయగని యు తెలిసి యుండుటకే, మేజిస్ట్రేటులకును అధికారులకును పైగ్యము వలెనే పోచ్చెను. న్యాయమునకు లాభ లక్ష్యపెట్టుటకు కేసులు విచారణ గావించబడుచున్నవి. అన్నిటిలో ఘోరమగు కేసు ఒకటి గలదు. గరిష్ఠద్వైప్రంతములలో బాసవాస్తవ్యులు కొందరును ప్రసిద్ధి కెరిగిన కాంగ్రెసు, ప్రచారకుడును నగు మొరారా ఖానును రెండు సంవత్సరముల విడిచిది విధింపబడిరి. తరువాత ఏమి జరిగినదియు ఎవరికిని బాగుగ తెలియదు.

కద్దరుసమస్య

డాక్టరు ప్రభుత్వ చంద్రరాయ్ గారు కలకత్తా ‘సర్వెంటు’ పత్రిక కిటులు వ్రాయుచున్నారు:—

కద్దరు సమస్య నాలుగు భాగములు. 1. ప్రతిపదింతుట. 2. రాట్టుముతో నూలుదీయుట. 3. చేపగముమీద నేయుట. 4. కద్దరును ధరించుట. నూతన వస్త్రవసంతాగము మైగి. ప్రతి విత్తుల జల్లుటకు తరుణము వైశాఖ (ఏప్రిలు) మాసము. ఈ ఋతుత్వము వృధపుచ్చునాడదు. ప్రతివాడును తనవస్త్రమాత్రము భూమిలో ప్రతిపోయవలయును. వైశాఖమాసములో భూతకోటి యంతయుభూమి సయితము నీటికై నోరు తెరుచుకొని యెండకు గొంతుయెండి యుండును. కొండలు పువ్వాత్ములు చలివేంద్రల చెట్టెదరు. కొండలు చెట్లయెండి నీటిటంపలు పడునటులు నేర్పాటు చేసెదరు. ఈమాసములో హిందువులును మహమ్మదీయులును అందఱును ప్రతిపోయటకు ఒక పవిత్రకార్యముగ నాచరింప గోరుచున్నారు. ప్రతి గృహస్థును కొన్ని విత్తులవై నేయవలయును.

వ్యవధి గలవాఁడు యామాసము నందు, ప్రతివిత్తుల నాలుటనుగూర్చి ప్రచారము చేయవలయును. యవకులు పాతకాలల నుండియు కళాకాలనుండియు వచ్చినవారలు బుద్ధివ్యక్తముగ నిదివరలో ననే మాటులు సాంఘిక నేర చేసియుండిరి. ఈ వసంతములో సంఘమునకు యెంతయేని నేరజేయుటకు అవకాశము గలదు. ఈ సరి జేయుట కేమియు సంఘనిర్మాణ మననము లేదు. ప్రతివాడును తనవ తన వోచినటులు ప్రతి విత్తులను గూర్చి తన పొతుగువారలకు పంచిపెట్టవచ్చును. నెలవులలో మరంత తీరిక యున్నపుడు గ్రామాంతరములకును యితర ప్రదేశములకును వెళ్లి ప్రచారము చేయవచ్చును. వారు నిత్యమును విత్తులు గల వారి వద్ద వానిని తీసికొని లేచిపో కీచువలయును. లేవన్నచో అవసరమయ్యెనేని యువలైన కోరికతో వారలకు విత్తులు నాటిపెట్టవచ్చును.

ఏటిప్రవాహము వచ్చుసమయమున నేమియును విచారించకుండ ఆవ్యవధిగ నెంతయేని సాయముచేయవలసి యుండును. ప్రస్తుతస్థితినిగూడ నటులే గమనింపవలయు నని నేను కోరుచున్నాను. కొలదివాఁడులు మాత్రము కాలము గలదు. ఈ లోకం ప్రతివాటుపని యంతయును గావలయును. అదియే వేల కొలది ప్రతిపుష్కలు బాధ కెందు వారికి తిండికిని బట్టుకును మూలాధారము. ప్రతిమొక్కఁడు సులభముగ నే భూమి నుండెనను మెరుగును. మన కట్టి సులభమార్గము లుండి కదవును పోగొట్టుకొనుటకు ఆపనిని జేయవలయును. ఇంటిలో ప్రతిమూలనున్న ప్రతి నాటవలయును. ఈసంవత్సరము బెంగాలులో 20 వేలమంది బాలుర మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు వెళ్లిరి. నెలవులు మాడు మాసములలోను వారు సోమారులై కాలమును వృధ పుచ్చెదరు. సోమారులై కాలయాపనము జేయుటయో, లేక సాంఘిక నేర జేయుటయో వారు నిర్ణయించుకొనవలెను.

కోర్టులో నేమియో జరగకయే తరువాత అవిడిచెరు కఠినశిక్ష గ మార్చబడెనని తెలియుచున్నది. వారంతట వారుగ నర్పించు కొనువారు తప్పించుకొనునంతటి యపాయకరులు గారని తెలిసియు గూడ, అనేకులను కోర్టునందు సంకలలు వేసి నిలువ చెట్టుచుండురు. ఇట్లు చేయగూడదని ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువులుగలవని కోర్టులో ఒకమారు ఒక స్టేజరు చెప్పెను. కాని యాయుత్తరువులగాని విస్తృతములగాని లక్ష్యపెట్టువాడు లేడు. కారాగృహములందే విచారణ జరిగించుటయు దగ్గరంధువులను విత్తులను గూడ రానియకుండుటయు ఆమానుషముగను నీచముగను నున్నది. రహస్యముగ జరిగెడి విచారణ లెప్పడును నిష్కల్మషముగ నుండజాలవు.

శిక్షలు

దీనింబడు 1921 ప్రాంతములలో నొసగబడెడిశిక్ష లంత యధికముగను, క్రూరముగను నుండెడివికావు. మొదట మొదట విడిచెరు విధింపబడుచుండెను కాని గత రెండుమాసములనుండి ఆమాన్యును తప్పి ప్రవర్తించుచున్నారు. కఠినశిక్ష యధిక కాలము ఒసగుబడుటయే ప్రస్తుతపుత్తికల ముఖ్యోద్దేశ్యముగ గన్పట్టుచున్నది. క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టముక్రింద రెండు కేసులలో ఒంటికిగధలందు శిక్ష విధింపబడెను. మేజిస్ట్రేటు ఏ చట్టమునను గరించి యిట్లు ప్రవర్తించెనో నాకు తెలియదు. కాని అతనిమార్గము నింతవరకును ఎవరును అనుసరింపలేదు. ఒకే కార్యముక్రింద రెండు నేరములు మోపబడును. రెండువిధములగు శిక్షలు విధింపబడును. ఒకటి యెన తరువాత మరియొకటి యనుభవింపవలసియుండును కఠినశిక్షను ముఖ్యముగ మొదట ననుభవింపవలెను. శిక్షలు తగ్గించి నిష్కంఠితులను తొందరగ వెళ్లి పొమ్మందుకేమాయని మేజిస్ట్రేటులు భయపడి యిట్లు ప్రవర్తించుచున్నట్లు తోచుచున్నది. (సకేవ.మ)

ప్రతిపది నేనినవిధప దారము తీయువని గలదు. ఇప్పుడు చక్రము తిప్పుచు నూలు దీయువారలు మన మింత కాలము నుండియు నెటులు చేతు వహించితిమో గమనింపగలరు. రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు వెళ్లినవాడు చిటగాగు యీషని నెంతవరకు జేసెనో తెలిసికొన గల్గిరి. అంట చేతితో వడికిన నూలుతో చేళ్లకొలిది వ్యాపారము జేయుచున్నారు. జేశమంతయు, చిటగాగును జూచినేర్పుకొని అటులనే జేసెనేని యెంతయో పనిజేసినటుల నగును.

చక్రమునకు సాటియేదియును లేదు. ఈ కొలిదికాలము లోనే చక్రము అసాధ్యమునకొనిన పనిని జేసెను. రాట్టుమువలన సంపాదనము కొద్దిగ నే యుండునని అనుభవము తేకుండ ఆ జేషణ జేయువారు, భౌతియుని సామాన్యని సంపాదన యెంతయో, యెంతి లేమిడితో నున్నానో మరచి పోయెయిరి. ప్రతి యింటను రాటును పనిజేయునేని సంపాదనము వెనకటికన్న హెచ్చును. బీదలను గొంతవరకు తగ్గిపోవును. భాగ్యవంతులైన వారుసంఘములో బీదవా లకు రాట్టుములను పంచిపెట్టవచ్చును.

మాడవది చేపగమునెత్త. గత కొలదిమాసములలో నేత గాండ్రకు చేతినిండి పని యుండెను. తమ పూర్వపు వృత్తిని వదలుకొనినవారు మరలదాని నవలంబించిరి ఇప్పుడు ఖాతీప్రచారము ఆదిలోనుండినను స్పృహతో దక్కాఅంచులతో ఫసంధైన గుడ్డ వచ్చుచున్నది. ఇట్టిఖరీదుగల గుడ్డలను నేయువారికి గిట్టుననియే నేను నమ్మెదను. ఇప్పుడు రాట్టుముమీది నూలులవలనే యుండు కలితీసులు సాధారణముగ వచ్చుచున్నది. అయితే పరిశుభ్రమగు కద్దరు గూడ గలదు. కొలదికాలములోనే శుభ్రమయి కాడిచాట్టుముమీద తీసినదారము కొల్లగ రాగలదు.

నాల్గవభాగము కద్దరును ధరించుట. మన దేశములు కద్దరునే ధరించుట యన నేమియో గుర్తింపవలయును. మీ రాజకీయోద్దేశము తేజెను, సమాకారవాది యైనను, యసహాయ వాదియైనను, నీవు నిజముగ భారతపుత్రుడవే యెనచో కద్దరు ధరించుటలో వేరుమాట యక్కరలేదు. నీవు కద్దరు ధరించుట వలన అన్నముతేక మాడువారికి కొంచెమున్నమును, గుడ్డలేని వారలకు మెల గుడ్డ యు దొరకును, కద్దరు బరువుగను, ముతేకగను నున్నదనుట వారివాకియభిరుచిబట్టి యుండును. దానికిని నిజమైన సౌఖ్యాసౌఖ్యములకును సంబంధము లేదు. కొంచెము సంపత్తిగలవారు బూట్టులను ధరించెరు. బూట్టులజతను తూచినచో అదియెంతవరువుండునో నీకు తెలియును. అయితే యెంతన్ననివాడైనను బూట్టులను ధరించుట నేవ గింపదు. దానికంతయో విలువగలదు. ఒకరుకొట్టబరువు చూడుడు. ఇన్నయి వేసికొనువారు యీవెబరువుదురులలోల సన్ననికస్త్రముల ధరించెదరు. మనస్త్రీలుఅభరణములనున్న, రకరకాలచీరలను గట్టి యెంతవరువు మోయుచున్నారో చూడుడు. కద్దరు ముతేకగను బరువుగను ఉన్నదనునది భాగ్యవంతులు కొద్ది మందిమాత్రమే. అయితే బాగుగ తెలుపుజేసికద్దరు అసమానముగ శుభ్రముగ నుండునని నేను వారలకు చెప్పగలను. మీ దృష్టినుండి రాజకీయదృష్టును తొలగింపుడు. శుభ్రమగుభవశ మగు కద్దరును ధరించినవానిని నిదానముగ పరీక్ష జేయుడు ఎంత శుభ్రముగ, చక్కగ నుండునో నీవు మోహితుడవగుదువు. కద్దరు, మెల్లదిగుమతిగుడ్డలకన్న బరువున్నచో అదియెక్కువకాలము మనును. ప్రతిమానవుడును దేశమును చనుము వడికినేసిన వస్త్రమును మౌత్రము ధరింతును చెప్పకొనుట యంతితము. దిగుమతి గుడ్డనుగాని, దిగుమతినులులో నేసిన గుడ్డను గాని ధరించుట పాపము. అందువలన నిదివరకే అన్నములేక మాడువారలకు మరంత మాడచెట్టెదము మన దేశములు విదేశగుడ్డనుగాని, ఆ దారముతో నేసినగుడ్డను గాని ధరించుటను మానివేయవలయును.

పండుగదినములలో కద్దరును ధరింపవలెను. వివాహసమయములందు కద్దరును బహుళాగరింపవలయును. చచ్చినవీరవ కద్దరునే మృతక శేఖరుమై కప్పవలయును. కద్దరు రాజకీయమతమును దెల్పుచిన్నాము గాదు. అది భారతదేశముయొక్క నిరుపేదరికపుచిహ్నము. దానిని దిగుమతిగుడ్డచే కప్పిపుచ్చి అత్యున్నత జేయుట కుత్సర్గ మనవించుకొనును. కద్దరు, నేర్పు లేక భౌతిపోయిన వారలకు మంచి నెత్తురు నిచ్చుచున్నది. గాంధీజీ చోత్కూరివ్వారా భగవంతుడు మనల కన్నులతెరవెను. అట్టిమహాత్ముడిపుడు కారాగారములో నొంటిరిగ, నేపనిజేయుటకు వీలు లేకుండ జీవనమును గడపుచున్నాడు. మనము ఆయనకొలుకు పనిజేయుచున్నామనియు, నిర్బంధముచే గల్గిన జడత్యమనందున్న ఆయన నుట్టినింపజేయవలె ననియు భావింపవలయును. ఆయన ద్వారా ప్రకటింపబడిన భగవదీచ్చను కనుగొని, మన లెల్లమును సోదరీమణులును వడికి, సోదరులచే నేయబడిన కద్దరును ధరించెదముగాక!

నియోగిమహాజనసభ

నిడదవోలు

సభ యొక్క ముఖ్యద్దేశములు

ఈసభ కృష్ణానదీతీర్థమున నిడదవోలుపురమున రాగల జూన్ 10-11 తేదీలయందు మౌర్యాశ్రమము వేదికగా రాజసభాసభాగార్యమున జరుగును. ఈసభ యందు రాజకీయవిషయములు ముచ్చటించుటకు, బ్రాహ్మణులలో భేదభావము కల్పించి కాపులలో స్పృహ కలిగించుటకు గొందలూపించినట్టి సభ తావీయదు. నిష్పక్షపాతి తగులజెట్టి వచ్చునని యూహించి కొని ప్రతిదిన మింటిలోనగ్ని సహాయమున వంటచేయుమానకొనయత్నించుట యెంత న్యాయమో యీసభ కాపులలో స్పృహ కలిగించ వచ్చునని తలచి సభ తేమానుకొమ్మ ను యంత న్యాయముగనుండును. శ్రాతస్మాత్తమంత్రములు నియోగిగ్రంథమునందున్నవి నని యీసభ నిష్పక్షపాతిగా మతముపై వర్తిమానముండి శ్రాతస్మాత్తకర్మకలాపముపై విశ్వాసముండి యవి నేర్చి యాచరించువానిని నిరూపింపజేయు. వైవిధ్యములు సభాతీర్థములు కార్యకారితానరపు. శ్రద్ధాశీర్వాద సభలునిలిపిన నిలుచునదియో సభలు నిలువనిది యుగాదు గాన వర్తమానకర్మకలాపములు గాని పోగొట్టుటగాని యీసభ యంత్రములము చొటికెడును. ఒకరిపై జ్యేష్ఠములొకరిపై సభకాదు కావున స్పృహ కలుగునట్లు చేసిన సందులేదు. ఇతరజాతుల బ్రాహ్మణ కర్మలనుకలపించినను, అదికాదుగాని గాని కూడదనిగాని యీసభ స్థితిరీతియు, శ్రీలక్ష్మీనారాయణ దీక్షితుల వారి శిష్యప్రతిభాపై వారి యభిప్రాయమునారముగా బంధు యాజన మేర్పడినట్టి యిదివలె కప్పటినుండి యీ తమతమ శుభ శుభకార్య కర్మల నియోగుల చేతనే నిర్వహించుకొనుటకు నియోగి కుటుంబములనుగాని, యా మార్గమున నిష్పన్నుండి యితముందటి పితామహులను పదలించు కొను నియోగికుటుంబములనుగాని యీసభ యధిక్షేపించదు. ఆసభతి యిప్పుడులేని నియోగి కుటుంబములను బంధుయజన మవలచి శత్రులయూ నని నిష్పక్ష వివాదము చేయదు.

వర్తమానకర్మకలాపమున నిడదవోలుపురమున నిడదవోలు పురానిగా నుండలయు ననియు, కాని భలములై తమంతట తామే నశించుచున్న పేదబోడిత కర్మల సద్ధారణచేయు ప్రయత్నములు నిష్పన్నులను నియోగిగొందలూ వెలిబుచ్చిన యభిప్రాయముల లోకములోని యనుభవము నకు వ్యతిరేకములని తోచుచున్నది. ఈలోకములో ప్రతిజీవి యు వచ్చుట యీశ్వరగోడేతమని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. మనుష్యులు శోక నందరింపగానే, పుట్టి తీరి చావలయు నను నిశ్చరవిధానమును స్వరించి యుండకొనక యాజీవీ గుడుగుడు ప్రాణమున్నంతకంటె జాయా కుటుంబముల స్థితి ననుసరించి వ్యయముచేసి యాలోగిని ప్రతికింపబడి యాతని పెండ్లువులును, వైద్యులును, స్నేహితులును నందు లెచ్చుటయు నితరపరచరములు గావించుటయు భాగ్యవ్యభావ మైట్లు మన యనుభవము చెప్పుచున్నది. కావున నేదనేచాంగ దిశ్వాస ముండి యవి విధించి కర్మలయం దాసక్తి కలిగి, యదివలె గొంతకాలమునుండి వెళ్ళు నియోగి కుటుంబములలో గాన రాని శ్రాతస్మాత్త విద్యాభిమాన ముదయించి కృషిచేసి యా మంత్రములను జరుపుకొనిన నియోగి తాలవరు గౌరవ మిచ్చి పీలగునంత భవసహాయముచేయు నుద్దేశముతో నిశితజాతి ఒకరిన సభలలో చేరిన తీర్థానములను గాని, లంకివలె జరిగిన సభల యం దవలించిన పద్ధతిగాని యీ సభ భింధింపదు. మైని (వాసన యభిప్రాయమునకు భిన్నముగా నిష్పక్షపాతి మతి కాద నియు, మతసంరక్షణపైబడిన బ్రాహ్మణులు నిష్పక్షపాతియుల విడిచి నేవకన్యై శాసించి మతవిషయకవ్యవహారమును మఱచి దూరమై, నేల సంకల్పరములనుండి ప్రాప్తదేశమున వర్తి లిన యాధ్యాత్మిక (Spiritual) విద్య ను చే టిం చి గీతమును సేవక నృత్యనలించి జీవగౌరవము చెడకొట్టు చున్నారు. కావున నిప్పుడు పోవుచున్న తప్పుత్రోవనుండి మఱి లించి తిరిగి తిన్ననిమార్గమును బ్రశంసించుటకు వీరి యుద్దేశ్యం కాంక్షాప్రవాహమున కడ్డుకట్టుకట్టినగాని తమతమ ప్రాణింప రని వీరి కుద్దేశ్యములు దోతరు సమహాయమునకు భంగము కల్పించి తిరిగి వీరిని నశించుగ నేదమతమున బ్రనేతము కల్పించుటయే యీశ్వరగోడేతమని కొందలభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఇందెవ్వరు నిజమగు నిష్పక్షపాతి కనుక నిష్పక్షపాతి నిర్ణయించుట దుర్లభము. కాని బ్రాహ్మణులకు మతమునం దభిమాన

మున్నంతకంటె వీరిగౌరవము ననియంపలేదనియు దానియం దునాసీత్య మవలంబించినదే మొదలుగ బ్రాహ్మణ గౌరవము నశించు సారంభమయ్యెననియు, మతమృత్యుల కేనానున గౌరవము లేదనియు, మతమును లోకమును సమానముగానే పోషించుకొనుచువచ్చిరి గనుక నే మన పూర్వులకు గౌరవ మతి కయించె ననియు కొందలు తలంచుచున్నారు.

నియోగి సభావనరమును గూర్చి కొందలు సంశయించు చున్నారు. తేకమంతరు పేజునేయు కంకణము కట్టుకొని: జీవీయమహాజనసభ యుండగా రాజధానిసభలు, మండల సభలు, తాలూకా సభలు, ఫిర్కాసభలు, గ్రామసభలు మొదలగు శాఖోపశాఖల సభల కేమియనరమా యట్టి యననరమే దీనిని కలగు. ఈత్రయసభలు జైల్రసభలు, విశ్వబ్రాహ్మణ సభలు, వైశ్యసభలు, అగ్నికులకత్రియసభలు అక్షిద్రావిడ దాది మాంథ్రసభలు, మాధ్యమసభలు, వైద్యసభలు, వైద్యవనసభలు యాద్య కల్పన సభలు జరుగుట కేమియనరమా యీ సభకుగూడ నదియే యననరము-జీవీయమహాజనసభ దేశమున కతరు బనిక వచ్చు సంకలననే యోచించుచుగాని, యొక్క తాలూకాకు, ఒక్కమండలముకు నక్కరవచ్చు విషయముల నాలోచించు. రాజధానిసభలలో నొకరాజధాని కుండు స్థితిగతులు మతముక రాజధాని కుండవు. ఒకరాజధాని కనుకలగుటయే తీర్థానము మతముక రాజధానికీ సంబంధము. అట్లే మండలము లందలి సభలు. తమలోతాము బాగుపడుటయే యన్నివిధ సభల సంకల్పము. అందుచేత నిర్వృతగాని కత్తుగాని సందు లేదు. నియోగులు తమపీలల విద్యాభివృద్ధికి గృహిణులైన నితర శాఖల కుండు బాధయేమి? నియోగులు తమలో వ్యాపించిన వరకులైతాచిక బాధ నడంచుటకు కఠినమగు నేర్పాటు చేసిన యితర శాఖలవారి కేల యార్జనపుటెను.

నియోగుల యార్జనకర్తనాది స్థితిగతులు బాగునెయ్యుటకే యీ సభ యోచించును. ఇట్టి యననర మన్ని శాఖలకు నన్ని జాతులకుగూడ కలదు. అందఱిని కూడకట్టుకొని యత్న ముచేయుట లేవని యెవ్వ రనరు. కాని బాహ్యశ్యమువిధ నేవనియు ప్రారంభింపలేదు. ఒక్కనా దండతకు సానకాశము లేకపోవచ్చును. ముం దెవ్వరో త్రోవతియువాడును. వారి తేనక నేందలయిని బోవచ్చును. అంతియేగాని బయలుదేలువా రందలు సమానముగా బయలుదేలినవో నేబాట వెడల్పులైన చాలరు. మార్గము చయనను ఒకరిద్దరితో బయలుదేలినవో ప్ర యాణము నుకరమై గౌరవస్థానము చేరవచ్చుచుగాని వందమంది యొకసారి బయలుదేలినవో మార్గము దెంతోయాలవ్యము ఎంతయో చిత్తు. అ దలు చేరు గవచ్చునా మొ: టియెనను చిన్న చిన్న సంఘములుగా బయలుదేలినవో ప్రయాణ సౌలభ్య నేర్చునను. ఒక యూరొగో నున్న యుండెన్నిటివై నాకు లెరిపోయి యెండయు వాన ను లోకమునున్న పృథ్వా యుం డయు తిరిగి నేయుంచలసిన యవత మందఱకు కలదు గాన నందలు కలిసి మాకు సంపాదించ బడుటజేజ నిశ్చయించిన వో తలచి నాడు ప్రయాణమున కంటింకముగ నొకనితో కొం దజికో యేదయిన యిట్లుండి కలిగినవో నింక జని ఒకగుట చుంపుడు. ఒకడు తన యింటికి యత్నించిన వాడు గులభము గా గృహకృత్యుడగును. తిక్కినవారికి తొందర కలిగి వారును నిమయిండ్ల బాగునెయ్య యత్నింతురు.

హిందువుల జాతియంతయు దేశము వంటిది. అందుందు: జన్మమలే రాజధానులవంటివి. జన్మమందన్న శాఖలే మండల ములవంటివి. శాఖలయందున్న యంపశాఖలే తాలూకాలవంటివి. ఉపశాఖలలోని యంతర్శాఖములే ఫిర్కాలవంటివి. కుటుంబ మలే గ్రామములవంటివి. ఇట్లుండగ నొక తాలూకాలోని య సనము మండలమంతకు లేకపోవచ్చును. ఒక మండలము యొక్క యవనరము రాజధాని కంతకు లేకపోవచ్చును. కావున ప్రత్యేకసభలననరమని నెట్లనుండుభిప్రాయపడుచున్నారు. మొదటనుండి నియోగులు రాజకీయ విషయములతో మెలగి యున్నారైయుండిన కారణమున నాంక్షేయము ప్ర భువులయినపుడునాడు నాంక్షభావ నశింపించి నేరకన్యై టికి టిగి. ఒకరి మాచి యొకరు ఇట్లు విద్యాసంపాదన వ్యయ భారమునై పూర్వపు టానుల వికయించియో తాకట్టుపెట్టి యో విద్య నేర్పిరి- నేర్చుచున్నారు. అందఱకు మన్యోగముల వై నాన. అందఱకు లభింపవు. ఇంక మొదలేదోరవు. కావున భేదపడిన యీ నియోగికుటుంబముల జీవనాధారమునకు మాత్ర ములు వెతరుటకై యాధియోచించును. ఏమనిచేసినయెవల వెళ్ళు-యండి జీవనాధార మేర్పడును? అదెట్లాంధ్రంధ్రంపన? ఏయేమార్గములు నియోగికుటుంబములు త్రొక్కివలయును? ఏమేమివర్తితములు కల్పించనాధ్యమమును? దీనికి ధనము కుకూ ర్పమార్గ మేమి? ఎన్నగునాచారము వారిది మన కేమియను

జూబులు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయసంఘము.

2-1-22 తేదీని తాదేశ్వి గూడెంలో డాక్టరు నతీరుఅమామృదుగా భవనములోసమావేశమై పశ్చిమగోదావరి జిల్లా జాతీయ సంఘమువారు కావించిన ముఖ్యతీర్థానములు.

జిల్లాలో ఖగ్గుచేయుటకు ఏర్పాటు కావడిన తిలస్వ రాజ్యనిధి రు 20లలోను జిల్లాజాతీయ సంఘమునకు 10లలో నున్నరుగిలె తాలూకా జాతీయసంఘములకున్న యిచ్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా జాతీయసంఘ కార్యస్థానము ఏ బూరులోనే యుంచుటకును, పరిశ్రమశాఖను మాత్రము ప్రత్యే కించి, తాతాభాకార్యస్థానమును నిడదవోలులో వుంచుటకు ను తీర్మానించడమయినది.

ఇంతవరకు జిల్లాసంఘమువారిచే నియమింపబడిన ప్రచారము మేనెల 1వ తేదీనుండి తగ్గించవలెక వచ్చినదిను. ఆన సరమైన ప్రచారములకు తిరిగి ఏర్పాటుచేసికొనవలెనని తాలూకా సంఘములకు తెలియ పర్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

ఏలూరు } దండు వారాయణరాజు
3-1-22 } కార్యదర్శి.

గురజాల తాలూకాబోర్డు.

గుంటూరుజిల్లా గురజాల తాలూకాబోర్డు యెన్నికల విషయములో మాతాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు క్యాండిడేట్లు ను ప్రపోజుచేయదలచుచున్నవారు ది 12-2-22 తేదీన దరఖా స్తుపంపించుకోవలసినదిగా ది 28-1-22 తేదీన నోటిసును ప్రచు రపర్చియున్నారు. అందులకు 12-2-22 తేదీన దరఖాస్తుదారు దరఖాస్తును పంపుకొనియున్నారు. ది 15-2-22 తేదీన గదరు దరఖాస్తులను ప్రసిడెంటుగారు పరిశోధించి ది 17-2-22 తేదీన దరఖాస్తుదారును పేర్లతో ప్రచురపరిచుచున్నారు. కొన్నిస ర్పిలులకు యెడెక్కు ను జరుగవలసిన ఆనకాశంలేకుండా ఒకే ద:ఖాస్తుదారుడు కావడమువల్ల సదుపర్పిలులకు వారినిమెం సర్లుగా డిక్లరుచేయుచున్నారు. అటువంటివి 1 కాలంపూడి సర్పిలుకు కొల్లవెంకటప్పయ్యగారున్న 2 వెదకొడనుకుండ్ల సర్పిలుకు బోయరామిరెడ్డిగారున్న 4 జలంపర్తి సర్పిలుకు పులును సర్పిరెడ్డిగారున్న. మెంబరుగా డిక్లేరుచేత పల్లిపూచేకి నారు. తర్వాతి కొద్దిసోబాలకు సవర్చెంటువారి యు త్తర్యులప్ర కారము యీజిల్లాలో ప్రస్తుతం తాలూకాబోర్డు మెంబర్ యొ క్కులు ఆపుకలచేసెట్లు తెలిసినది. సవర్చెంటువారియు త్తర్యు మెం ర్లుగా డిక్లరుఅయినవారి విషయములో ఆన్వయములందని ఊహించుటకు యేమియుకారణములు కనపడవు. దూల్యప్ర ారం యెన్నికలు జరుగక పూర్వము నిలుపుదల చేయడమునకు కర్తవ్యమువారికి ఆనకాశం యుండవచ్చుచుగాని మెంబర్ గా డి క్లరుచేసినవారి విషయములో తాలూకాబోర్డులు ఆన్వయ స్థపని ఊహించుటకు యెంతమాత్రమును ఆనకాశము వుంటుందని నేనూహించను. ఆయినను యంకా చాలావ్యవధియున్నది. నుక మా తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుగాని, లేక యితరతాలూకా లలో యీలాటివే జరిగియున్నయదల వారుగాని, గవర్నెంటుకు యిదివరకుజరిగిన యావత్తువ్యక్తి సమిష్టముగా వారికి తెలియచేసి వారి యు త్తర్యులనుబొంది, ముందుజరుగబోయ్యె, యెన్నికల విషయములో, విశేషముగా యోచించి, ప్రాంసాట్టుబడకుండా, తిరిగి యెన్నికలు జరుపుటలో, యిదివరకు మెంబర్లుగా డిక్లేరు చేయబడినవారి విషయములో తిరిగి యెన్నికలు జరుగకుండా యుండడము న్యాయసమర్థమని మనవిచేయుచున్నాను.

యేలూరి పట్టాభిరామయ్య

యేలూరి రూఠిగొని సభలను మానివేయవలయునా? బయలు చేరిన నియోగిపత్రిక యేధక్కిని నడవవలయునా? లేదా దానిని మాన్పించవలయునా? పేదలకు గ్రంథకర్తలు నెట్లనుండి యుండిరి. వారికి సంఘమునా రేమయిన ప్రోత్సాహ మియ్య దగునా? మానవలెనా? ఇచ్చినవో నెట్లు? పూర్వము మనలో కుంచి కవులండిరిదా? అట్టి భాసావాగ్ధ్యమిపుడు కూడ వచ్చుట కేమిప్రయత్నములు నేయవలె. నియోగులకుటుంబ ములలోని ఘనులచరిత్రములు స్తుతిపాత్రములై నవి కలవు. నానిని లోకములో స్థిరీకరించుటకు శాఖవారేమి యత్నములు నలప వలయు. ఈరీతికార్యములు కొనసాగించుట కెట్టి ప్రచారము చేయవలయును. దానికి ధనమెక్కడ? మొదలగుసంగతులే సభ యోచించును. జనుమొందెనా మంచివనికి ప్రథమసభ, జరుగ దని తోచెనా యిదియే తుదిసభ.

నిడదవోలు, 3-5-22 సన్మానసంఘము.

మాళవ్యాగారి వర్ణనము

సభ నివేదింపబడుట

పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు మేసెల 1 వ తేది పిహారు చేరి. నగరవాస్తవ్యులు అత్యుత్సాహముతో గొప్పస్వాగత మొసగిరి. మాడవతేది తిరుగ పిహారునుండి పోయిరి.

పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు పిహారునకు వెళ్ళగ అచ్చట అధికారులు పిహారుజిల్లాలో సభలు జరుపమాద విని ఇత్యుదిన ఉత్తర నింకను అనుబంధ నున్నదనియు అందుచే పిహారులో సభల జరుగకూడదనియు పండిత మాళవ్యాగారికి తెలిపిరి. అందుచే ఎట్టిసభయుజరుగలేదు మాళవ్యాగారు శివుశమివనరుగారిని చూచి వారిలో చాలసేపు మాట్లాడిరి. అని ట్రేబ్యూక్ ప్రతిక పోకవిలేఖనగు వ్రాయుచున్నాడు.

బొంబాయిరాజధాని సంఘమువారి ఆక్షేపణ

లాహోరులో ఏప్రిలు నెల 12 వ తేది పండిత మదన మోహనమాళవ్యాగారు టి.పర్యవేయకుండు లాహోరు పట్టణ కౌంగ్రెసు సంఘమువారు సమావేశపరచిన బహిరంగసభను నివేదించుచు పట్టణజస్టిఫైటుగారిచ్చిన ఉత్తరువును తీరముగ ఆక్షేపించుచు బొంబాయి రాజధానిసంఘమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తంతివార్త పంపిరి.

పట్టణగారే దోపిడిచేయుట.

అలహాబాదు, మే4:— అలహాబాదు బ్యాంకు సొమ్ము రు.300000లు పట్టణగారే దోచబడెను. పోలీసువారు సుల్తానా పూరులో కొందరిని సంజేహించి అరెస్టుచేసిరి. వారివద్ద రు.5000లు చిక్కినను. ఇందులో రు.400 లు మోటారుబండిలో పెక్కి పావుచండిన చురుకులవద్ద వుండెను. ఈమోటారుబండి కలకత్తానుండి కాకి, కాకినాడి అలహాబాదుకు వచ్చెనని తెలియుచున్నది. నేటిపుత్రయము నగరమునందు కొన్నియిండ్లు వెగుకబడెను. అంతకుముందుదినమున అరెస్టుచేయబడిన నలుగురు తన్ను క్రొత్తగా ఇంకెవరైన అరెస్టుచేయబడలేదు. ఈ అరెస్టుకాబడినవారందరుకలకత్తానగరానులనియు, ఈవిశ్వాసు కలకత్తాలోనే ముందే చేయబడిననియు తెలియుచున్నది. కలకత్తాలో పోలీసులు వీరిని గురించి విశాసించుచున్నారు.

గిల్బర్టు కిక్కుగారి మోటారుబండి జాయువేగ మనో నేగములతో బోవుచుండగా, అల్లహాబాదుకు రికెవ్ మైలకడ వారి దృక్పథమునకు రోక మోటారుబండి అతిదూరమున బోవుచున్నట్లు కనబడెను. గిల్బర్టు మోటారుబండిని ఎక్కువ వేగముగ బోనిచ్చి, దూరమున బోవుచున్న బండిని కలిసికొనినను. గిల్బర్టుతో గూడ వేగిన థామ్సన్, సర్జెంట్ లు ఆరంభస్థానం గారు వీరి ఆమోటారుబండిలోనివారిని బెడరించిరి. వారిలో నొకడు తనబాడ్తో చేయిచెట్టి రివాలవురును బయటకు తీసుబోవుచుండగా స్టెంట్లు ఇతనిబోటునీచేసి రివాలవురునుకనబడుకొనెను. స్టెంట్లు అంతట అతనినికట్టివేసి వెనుకగా రు.4000ల నోట్లు చిక్కినను. మోటారుబండిలో నింకొకడు తనరివాలవురును వెదకుటకు అచి సర్జెంట్లు ఆరంభస్థానం గారు థామ్సన్ గారు తిరువురు వానిని పట్టుకొనిరి. అతనికలపాగాలో 15 అంగుళముల బల్లెము దొరకను. వారతనిని బయటకు లాగి సుకల్లెను వేసిరి. ఈ గలభాను పరిశీలించుచు మోటారుబండిలో నున్న శ్రీ నిశ్చలముగ కూర్చుండి యుండెను.

చారి చౌరాకేసు విచారణ

చారిచౌరాకేసు విచారణయందు రామేష్వరు ఆనునొక చౌదరారు సాక్షిగా విచారింపబడెను. ముంబొక పర్యాజుము అతడు 22 నుండి నింకెటులు అల్లరి చేసిన గుంపుల యందుండి రని గుర్తించి చెప్పెను మాడవతేదికాదు తిరుగ కేసు విచారణ జరుగగా 17 నుండినే అతడు గుర్తింపగలిగెను సాక్షి మనందు మెగుటే వారి అను నింకెటులు లాజ్తో పోలీసువారిని మర్రించెనని సాక్షి చెప్పెను. అప్పుసవారు నేతుగ ఎవరు పోలీసువారిని కొట్టుచుండెనో తాను చూడలేదని చెప్పెను.

బుద్ధి యను మరయొక చౌదరారు సాక్షిగా విచారింపబడెను అతడు మొదట 19 నుండి నింకెటులను గుర్తించెనగాని తుండవర్యాజుము 7 నుండిని మాత్రమే గుర్తింపగలిగెను. ప్రస్తుంపగ నింకెటుల గిడ్డములు మీసములు అధికముగ పెరుగుటచే గుర్తించుట కష్టముగనున్నదని సాక్షిచెప్పెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

ముల్లీవేట

సత్యాగ్రహాల పట్టుదల

ముల్లీ వేటయందలి మావలలు తాతా కంపెనీవారి పనులకు అటంకముల కలుగజేయుచున్నారు. పూనానుండి సత్యాగ్రహనాయకులు అధికసంఖ్యాకులగు అనుచరులతో మావలలకు సహాయపడుటకై ముల్లీ వేటకు వెళ్ళియున్నారు. పోలీసువారు ముల్లీ కంపెనీవారికి సహాయము చేయుచున్నారు. తాతా కంపెనీవారిపనులకు అటంకము కలుగజేయకూడదని ఇత్యుదిన ఉత్తరువుల నుల్లంఘించినందుకై నూరుమంది సత్యాగ్రహాలకు జిల్లామాజస్ట్రేటుగారు నోటీసు ఇచ్చిరి.

కేసరికార్యాలయమునకు చేరిన కరండీరుగారికి వారి నలువురు కాంతివైకులకు మూడుమాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

మ హా రాష్ట్ర ము

మహారాష్ట్ర కౌంగ్రెసు సంఘాభ్యుత్థులగు యశ్. సి. కేక్కారగారు తమ అధ్యక్షపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి

కిలకత్తా చెజసాల అల్లరులు

నేజిస్ట్రేటు విచారణ.

కలకత్తా, మే4:— ఫిక్ (వెసిడెన్సీ) మేజిస్ట్రేటు స్విస్టోగార్యస్థలగా నుండుటచే, కలకత్తా చెజసాల అల్లరులను గురించి నేను విచారణ జరుగజేతు.

అల్లరులకాదు చెజసాలలో గాయములను జెందిన ఆటగుడు వార్తలు దైద్యకాలలతో చికిత్సకు శేర్చు కొనబడిరి. వారిలో నొకడు నెన్న మృతినొందెను.

కలకత్తా జాతీయపాఠశాల విద్యార్థుల ఆక్షేపణ
ఇటీవల కౌంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు మహారాష్ట్రము, నందలి కొన్ని జాతీయ పాఠశాలలకొంటులను ముఠారు చేయజేతు. ఈ తీర్మానము వాడే పించుచు, గ్రాంటులను ముఠారు చేయజేతు విద్యార్థులకు మిగులకష్టము కలుగునని కలకత్తాజాతీయ పాఠశాలలో చదువుచున్న 15 మంది విద్యార్థులు కౌంగ్రెసు ఫిలాఫతు సంఘములవారికి విజితపత్రముల పంపిరి

ఒక గ్రామమునందు దొమ్మిజరుగుట

ధిల్లీకి 25 మైళ్ళదూరముననున్న భోరు అనుగ్రామమునందు కొంతమంది గ్రామస్థులు దొమ్మిసలిపిరియు నంబరదాలును మరికొంతమంది గ్రామస్థులను కొట్టిరి తెలియుచున్నది. ఇంకను వివరములు చక్కగ తెలియలేదు. పోలీసుఆదేశములు నూపరింపెండెంటుగారు 4 వ తేది ఆగ్రామమునకు జెల్లరి.

ఒక మకాల్వీ శిక్షింపబడుట

రాజగోహనభలచట్టము ననుసరించి ధిల్లీ అడిషనులు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు జెయుమిటుల్ ఉలామహిసోసంఘపు కార్యదర్శునిగు మాల్వీ అబ్దులు హుసేంగారికి 6 మాసములు పామాన్యశిక్ష విధించిరి.

అంబాలాలో గొప్పపారిశ్రామికలును, కంటోన్మెంటు సంఘకార్యదర్శి యునగు రాయసాహెబు పన్నాలలుగారు సిహూలో గతమంగళవారము రాత్రి అంగడేశమునకు వెళ్ళుమీద మీద వెళ్ళుచున్న నైనిక కార్యదర్శి నర్ గాడ్ ఫెల్లుగారికి విడుచెసిరి.

హోర్నగల్లు, గండిగానూరు ప్రేషనుల మధ్య 188 వ మైలుకడనుండే నెం 65రు మంలెన బాగుచేయబడి నిన్ను రాత్రి నుండి రయిల్లు యథాప్రకారము పోవుట కేర్పాట్లు చేయబడినని గుంతకల్లుజిల్లా ట్రాఫిక్ మాపరింపెండెంటు మాకు నిన్ను తంతివార్తను బంపెను.

బాత్ ఫేదములను అంత ముందించుటకై తనసలహా లిచ్చుటకై ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన విచారణసంఘమువారు నివేదికమును తయారుచేయుటకై సోమవారము కలకత్తాలో సమావేశమైరి. 3 వ తేది సాయంకాల మగునడికి వారిపనిముగిసెను. నివేదికను తయారు అయినదనియు శీఘ్రకాలములో ప్రచురింపబడు ననియు తెలియుచున్నది.

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సంవత్సరం మేసెల 5-వ శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అత్యధిక ఉష్ణము గల 24 గంటలలో	అత్యల్ప ఉష్ణము గల 24 గంటలలో	వర్షము గల 24 గంటలలో	వీటిలో 1-వ తేదినుండి వర్షము	వీటిలో 1 తేది నుండి నామమానవర్షము
విశ్వోరియా సా. 11. 55	86.6	79.2	0.21	6.59	...
పోర్టు బ్లెయి	88.8	77.5	...	12.72	3.80
సిక్కురు ద్వీపము	...	...	...	...	...
డైమండు ద్వీపము	88.1	80.0	...	2.69	1.26
సోగారు ద్వీపము	86.2	78.5	0.01	0.49	1.67
గోపాలపురం	92.0	82.2	...	0.18	0.99
కోరాపుట్	109.5	74.3	...	0.52	1.63
విశాఖపట్నము	94.6	82.3	...	0	0.97
కాకినాడ	102.8	83.5	...	0	0.74
మచిలీపట్నము	107.0	83.2	...	0	0.65
గుంటూరు	111.7	81.2	0.11	0.11	0.69
నెల్లూరు	109.2	84.3	...	0	0.44
మృదాను	109.7	83.6	...	0	0.62
కడపూరు	105.3	83.2	...	0	0.72
నాగపట్నము	103.6	83.3	...	1.62	0.71
పాంబుల్	92.6	81.5	...	0.98	1.86
ట్రంకోవరీ	98.0	79.6	...	2.56	...
కొళంబో	91.0	79.8	0.01	8.31	11.02
తిరువేంద్రము	89.2	80.0	...	3.40	5.70
కొచ్చిన్	90.3	79.1	0.02	5.42	5.90
కాలికట్టు	91.3	82.1	...	1.14	4.24
మంగళూరు	92.1	78.6	...	4.60	1.49
మెర్కార	76.8	6.86	...	5.88	3.19
కార్వార్	92.6	80.2	...	0.75	0.51
రత్నగిరి	90.8	79.1	...	0.02	...
బొంబాయి	91.4	81.2	...	0	0.05
మైదాబాద్	107.5	82.2	...	0.41	1.06
కైయూరు	108.8	83.3	...	0.70	0.83
అనంతపురం	107.5	81.8	...	0.08	0.60
బళ్లారి	106.3	79.7	...	0.75	1.06
కర్నూలు	110.4	84.7	...	0.20	0.78
కడప	111.2	86.3	...	0.50	0.55
హొస్పామ్	88.2	67.5	0.30	3.17	2.89
బెంగుళూరు	91.9	67.9	0.13	1.97	1.83
కొడైక్కూర్	74.1	55.3	...	2.68	5.43
డిదకచుండలము	74.3	53.2	0.03	1.95	3.71
కోయంబత్తూరు	98.5	76.3	...	0.67	1.91
యేలూరు	107.8	75.2	0.03	0.38	1.73
సేలము	103.7	78.6	...	1.02	2.52
తిరుచనాపల్లి	106.5	81.2	...	0.86	2.34
పరుశోత్తె	106.1	80.1	...	0.74	2.08
మధుర	103.2	80.6	...	2.10	2.62
తిరునల్వేలి	...	...	...	4.67	2.92

సిక్కారులు: దక్కను, కర్ణాటకము, నెంట్లు, దక్షిణము పశ్చిమతీరము, మైసూరు, హైదరాబాదు పర్వతప్రాంతము లందు శ్రీమల్లులొకమాదిరిగ గలవు. బొంబయియందు లేవు. సర్కారులందు ఆర్థిక అధికము మైసూరునకు ముఖ్యముగ నుండెను. మిగిలినవోట్ల ఆర్థిక తక్కువ. సర్కారులు, కర్ణాటకము, నెంట్లు, దక్షిణము, పశ్చిమతీరము, పర్వతప్రాంతము లందు వేడిమి హెచ్చెను. దక్కను, మైసూరు, బొంబయిలందు తక్కువ. హైదరాబాదునందు ముఖ్యముగ నుండెను.

గుంటూరు 11 సెంటు వెల్లూరు 8 సెంటు కొచ్చిన్ 7 సెంటు హస్సాను 30.6 వరకుండెను సెంటు వర్షము గలది కాదు. వేడిమివేడిమియే వ్యాపించి యుండెను.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలి.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ఏప్రిలు 27 వ తేదీని బొంబాయిలో బయలుదేరిన మెయిలుస్టీమరు "కేసరిక్ హిండ్" మే 3 వ తేదీని పోర్టుబ్లెయి చేరినది.

పారిశ్రామిక, పారిభాషిక విద్య

కమిటీ నియోగించుట

1921 సం॥ నవంబరు 15 వ తేదీన మద్రాసు శాసన సభలో యన్. ఆర్. దత్తాస్వామిశాస్త్రిగారు ఆనర్లబ్ధ యం. యల్. సి. సెకండరీ విద్యకు సంబంధములగు పాఠశాలలు, టెక్నికలు, కమర్షియలు స్కూళ్లను, మామూలు సెకండరీ స్కూళ్లనియు నుండవలసినయూ, ఒక్కొక్కటి 1 గ్రేడు 2 గ్రేడుగ విభజింపవలసినయూ నొకతీర్మానము నుపపాదించగా, నడి అంగీకరింపబడెను. దానిపై ప్రభుత్వమువారు యం. యి. హామి మనుగారి యభ్యర్థనపై 20 నుండి అధికార, అధికారసభ్యులు 9 ల విచారణసంఘమును నియమించిరి. దట్టియు, శ్రేష్ఠుగా రు సెక్రటరీగా పనిజేసెదరు. కమిటీవారు మరలొక అసభ్యులను జేర్చుకొనవచ్చును.

టెక్నికలు యిండస్ట్రిలు : ద్వ్యాయందు ప్రభుత్వోద్దేశ మేమనగా:-

- 1. కృతకపరిశ్రమలకును నితర పరిశ్రమలకును మంచి తెలివితేలిగ కార్మికుల సప్లయజేయుట.
2. ఫ్యాబ్రిక, వర్క్ షాపులలో మ్యానేజరు, టెక్నికలు అసిస్టెంట్లు, నూపరింపెదెంటులను తయారుజేయుట.
3. కాస్త్రుపరిశోధనయు పరిశ్రమలలో జేయుటకు కమిటీల అడ్వైజరులు మున్నగువానిని తయారుజేయుట.
4. ఫిఫ్ యంజనీర్లు, ఫ్యాక్టరీమ్యానేజరులగు నున్నగువానిని సప్లయజేయుట.

కమిటీ గు ఈ విషయములలో రాజధానిలో నెంతవరకు అభివృద్ధిగలదో కనుగొని, యిప్పటికిని ముందుకును పనికి నచ్చు యిండస్ట్రియలు, టెక్నికలు విద్యావిధానమును తయారు జేయవలెను. వారు ఈ క్రిందివిషయముల గూర్చి ముఖ్యముగ నలహా నీరు వలయును:-

- 1. టెక్నికలు, యిండస్ట్రియలు, ఇంజనీరింగు, కమర్షియలు, పరిశ్రమకాఖిలా కేంద్రీకృతము జేయవలెను.
2. టెక్నికలాశకలు కాలేజి, రిసర్చ్ ల్యాబరేటరీ స్థాపనము.
3. క్లాసులు, స్కూళ్లు, కాలేజీలు అందలి గ్రేడులు. ప్రత్యేకకాఖిలకు ప్రత్యేకపాఠశాల లవసరము.
4. వీనియన్నంటి కరివ్యలము.
5. ఈతరగతులలో జేర్చుకొనుటకు ఇచ్చు ఎంతవరకు రావలెను?

- 6. సాధారణవిద్య నేర్పు పాఠశాలలలో పారిశ్రామిక విద్య నెంతవరకు నేర్పవలయును?
7. అమెరికనుషిప్సరఫరాని ప్రవేశపెట్టుట.
8. బాలికలు స్త్రీలయొక్క పారిశ్రామికవిద్య.
9. ఇండస్ట్రియలు టెక్నికలు పాఠశాలలకు ఉపాధ్యాయులను తయారుజేయుట.

- 10. టెక్నికలు స్కాలర్షిప్లను నిమిత్తుట.
11. పదిసంవత్సరములకు ఖర్చు ఎంత యగును?
12. ఖర్చులో స్థానిక సంఘము తొంత భరింపవలెను?
13. ఫ్యాక్టరీలు, వర్క్ షాపులు మున్నగునవి యెంతవరకు సహాయము చేయవలెను? ఖర్చు భరింపవలెను?
14. కమిటీ సూచనల నాచరణలో పెట్టుట కేమైన శాసనమార్గములు కావలయునా?

ఇది చాల గొప్పవిచారణ జరుగవలసిన విషయము. ప్రత్యేక విషయముల గూర్చి విచరించుటకు కమిటీవారు నడకమిటీని నియోగింపవచ్చును.

కమిటీవారు సాక్ష్యముల వుచ్చుకొనుటకు సెలెక్షయిన నాహ్యనింప వచ్చును. కమిటీవారు ఫోర్మసెంటుబార్డి కమిటీ రూములో సమావేశమయ్యెదరు. అభ్యర్థులతో సంప్రదించి సమావేశమగు తేదీలను సెక్రటరీగారు తెల్పెదరు. (ప్రచురణ సంఖ్య 10)

శ్రీమారుతీ మోతేహాలు. బెజవాడ 5-5-1922 శుక్రవారము; 6-5-1922 శనివారము

చింతామణి

పరితానాకము

కేసరి సమాజము - రాజమండ్రి.

(66) K. సూర్యప్రకాశరావు, కార్యదర్శి.

కలకత్తా కారాగృహము

ఫైదీల తిరుగుబాటు

మాజిప్రేమిచారణ

స్వీస్టోగారు యాకేసువిచారణ తిరుగరిన తేదీని ప్రారంభించిరి. కారాగృహ అధికారవిచారణకర్త లగు కవిరాజు జె. యం. సెన, తాయిబహదరు రాధాచరణపాలు, యస్. ఎ. మాస్టేజ్ ఖాజ్ గార్లు విచారణమామటకు కోర్టునకు వచ్చి యుండిరి.

బాకరుమాసేజ్ అను ఫైదీ సాక్షిగ విచారణపబడెను. అతడిట్లు సాక్ష్యము చెప్పెను:- ఒకమాసముక్రింద అన్నము అపకృతముగ నుండుటచే నిర్బంధితులందరు భోజనము మానివైచిరి. మహమ్మదీయ ఖయీమీల ప్రార్థనలు సుంపుటకు నిర్బంధితులకు పోవుచుండెనువారు. నియంతుల్లా ప్రార్థన చేయుచుండగ వార్డరు జగదేవుడతనిని కొట్టెను. ఇదేవిధమున ఇద్దరు వార్డర్లు నియంతుల్లాను, మరొకందరు ఖయీమీలను కొట్టిరి. ఖయీమీల భోజనము తిననపుడుగూడ దాదాపు 30 మంది వార్డర్లు లాటీలను తుపాకులను ధరించి భోజనశాలకు పరుగుత్తుకొనినవిచ్చి ఫైదీలను వర్తించియుండిరి. ఈవిషయము నూపరింపెందెంటుగాంకినూడ తెలుపబడెను. మహావీరు అను వార్డరు మాపి అను ఫైదీని ఒక పర్యాయము కొట్టెను. అతెబ్బలవల్ల ఫైదీ మరణించెను. మాపి మిగుల బలశాలి.

కిరకాసింగు అను మరియొక ఫైదీ సాక్షిగ విచారణపబడెను. అతడిట్లు చెప్పెను:- ఇంకొకరుముందు ఫైదీలు మాకు పర్యాయములు భోజనముచేయట మానివైచియుండిరి. వార తాళము సలుపవలెనని ఫైదీలనాయకులు ఫైదీలను ప్రోత్సహింపవలెననుచుండెను. అల్లరిబరిగినదినము ఫైదీలు వార్డరులను కొట్టుచుండుట నేను చూచితిని. కర్మాగారమునకు నిప్పు అంటుకొనగనే నేను అంగైజుఫైదీ లుండు పోలీసుల పోయి యావిషయముసార్థంబులకు ఫైదీలకు తెలిపితిని. నేను సాక్ష్యమిచ్చుటకు అంగీకరించితిని ఇతర ఫైదీలకు తెలియనే వారు నన్ను బెడరించిరి.

విచారణ జరుగుచున్నది.

దిక్షిణ ఇండియా రైల్వే మోరమాను బ్రాఫిక్ కలెక్టర్ క్లర్కు ఎ. హెచ్. శీవు గారు ప్యావోగముచే కటాక్షన వర జరించిరి.

SMALL CAUSE SUIT No. 20 / 2. మ-రా-రా శ్రీ,

బందరు డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

Between గంపల కృష్ణయ్య-వాది. and

కొదాలి శివరామకృష్ణ రావు-ప్రతివాది.

ఈ నెంబరు ప్రతివాదిమీద వాది, బయానా కింద యిచ్చిన పైకము రూ. 25-0-0 లుకు వడ్డీతో సహా ఈ నెంబరున తెచ్చిన దావా నెదరు కోర్టులో 15-6-1922-వ తేదీ వాయిదా గనుక యిందుకు ఆక్షేపణలున్నయెడల వాయిదాలోగా నెదరుకోర్టులోనే తెలియచేయవలెను లేనియెడల ప్రతివాదిపై యెక్కుపార్తి డిక్రీ పొందజను నని యిందుములముగా తెలియచేయవలెననిది.

బందరు. } యస్. జగన్నాథరావు, 30-4-22. } వాదనకర్త ప్లీడరు.

తొట్టిస్నానము చేయుతొట్టు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యకాస్త్రజ్ఞులయిన పి. యస్. రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి టేకుచెక్కతో చేయబడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయుండును 30 గాలనులవీరు పట్టును. వలయువారు అగడ తోరు 1-0-0 అడ్డాస్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయలుపట్టెను వివరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి. అరగి రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయలు ఖర్చులుచేరే (2436) స్వదేశి ప్రార్థు, 82 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

పాకాల

(ఒక విలేఖనునుండి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఏప్రిల్ 29:- కాంగ్రెసుసంఘమునకు సభ్యులు చేరుచున్నారు. కర్ణాటక బట్టల కట్టవలయునను అభిమానము పెరుగుచున్నది. ద్రవ్య లోపమువలన చిత్తూరుజిల్లా కాంగ్రెసు వారు కావలసినంత సహాయము చేయవలయున్నాడు. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారికి యావిషయమును యోచించి మా కాంగ్రెసుసంఘమునకు సహాయము చేయమని వ్రాము బడియున్నది. ఖద్దరుబట్టలు కావలయునను కోరిక అధికమగుచున్నది. గ్రామదులయందును స్త్రీలు రమ ప్రాకరాట్టుములను చక్కబరచుకొని వడకుటకు ప్రారంభించినాడు. శ్రీ గాంధీవిలయచుండు మంచి దూది ఏకలు, రాట్టుములు, ఆనుమా నలు, బట్టలు అమ్మబడుచున్నవి.

పాకాల రయిల్వేస్టాటుఫారం

మహారు గు 200 లు ఖర్చుపెట్టి ఒక మంచినీళ్ల కొట్టమును స్టాటుఫారముపై కట్టించినారు. నీళ్లుగాని కుడలుగాని లేవు. రయిల్వేవారు నీళ్ల మంపిని ఏర్పరిచియున్నారు. ఇన్ని వస్తువులందీన్ని ప్రయాణికుల బాధలు అధికముగాయున్నవి. అధికారులు దీనిని గమనించెదరని తెలుచుచున్నాను.

అనోగ్యునితి

గ్రామమునందు ఊమ్మటకు తాలూకాబోర్డువారు నియమించిన ముగ్గురు నాకర్లు చాలనందువల్ల తృప్తికరమైన పని జరుగుటలేదు. ఈ ముగ్గురు నరకర్లకునూనా సంబంధములు జేరకు చేరుటలేదట. గడతిన మాసము జీరము ఈ తేదీవరకు వాటికి బట్టాడా కాదనట. ఈ నాకర్ల పనిని ఈ పోటునందుండు సభాసభ్యులువారు తనికి చూచుటకు ప్రారంభించిన దాదిగా వారి పనిని భయముతో చేయచున్నాగు.

పాకాల గ్రామం జిల్లాలో ఒక ముఖ్యమైన స్థలమయినందువల్ల తాలూకాబోర్డు వెసిడెంటువారు క్రెడెన్షియం కలసి యున్నది.

పార్వతీపురము

(ర్యకీసు విలేఖనునుండి)

తాలూకాబోర్డు అభ్యర్థకుపదవి

ఏప్రిల్ 30:- కొత్తనింధనల ప్రకార మీబోర్డు తే 1-5-22 కల గాంతుకు ఆనుయోగానికి వచ్చును. నెదరు నిబంధ లప్రకార మీ సభ్యులు 6-5-22 తేదీ శనివారము ఉధ్యోగము లేకులో పొడిరి అభ్యర్థకుగా నెన్నుకొనుటకు తొగడ తీర్మానింపబడినది. ఈ పదవి నలకరింప సభ్యులుగా నున్న సభ్యులలో ముఖ్యు లిద్దరు (1) శ్రీశ్రీశ్రీ కురుపాం జమీందారుగారు (2) శ్రీయంతి అధికార్లు జగన్నాథం పంతులుగారు. ఈబోర్డులో చిన్నయ్య అనే పంచమసభ్యు లున్నారు. ప్రస్తుత మిందుకొరక విశ్వప్రయత్నములు చేసి తంటాలు పడుచున్న శ్రీశ్రీశ్రీ కురుపాం జమీందారుగారికిని యిదివరకు రెండు రెండుదఫాలు-5-6 సం॥ ల నుండి యిప్పదవి నలకరించిన న్యాయవాదులగు శ్రీ. మహాశివన్నాథం పంతులుగారికిని యీ పదవి యిప్పుడు లేకపోయినా మరియొకప్పుడైనా లభించక పోదు. ఉభయములను పంచములయి దిభిమానము పెుందని వాడుక. అందువల్ల వారుభయ లిందులో నేకీభవించి, తదితర సభ్యులను ప్రోత్సహింపవలె నెదరు చిన్నయ్యగారి సీపర్యాయము అభ్యర్థకునిగా తేసి, దేశమునకు మార్గదర్శకులై, నిమ్మనాళ్ళు ద్దాకులని తింతరకీర్తిని బడసి, తేకాభ్యుదయమునకు తోడ్పడ గలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము. వారి సభ్యత్వనిగా తేసి తగిన నాహ్యిని ఉపాధ్యక్షునిగా చేసి, యాబోర్డు కార్యక్రమమును జరిపించుట అన్నివిధములచేరిన సభ్యులకున్న ప్రబలమును కూడా శ్రేయోకాంక్షయున్న అమర జనుము అగునని కొందరియభిప్రాయము.

కర్నూలువార్తలు

ఏప్రిల్ 29 వ తేదీన అల్లెతెక్కి సంఘమువారు తుంగభద్ర తీరమున నుండు ప్రేమాయితక మను జాతీయవిద్యార్యమణునకు గాను కొలాచలం శ్రీనివాసరావుగారిచే రచింపబడిన విజయ సగరరాజ్యనాశన మను శాటకమును ప్రదర్శించిరి. బల్లారికట్టు తీర-రాఘవాచార్యులవాడ సహానుపాత్రను చేసితి. ప్రేమాయితకమం దుండు తారానాథ గారు 30 వ తేదీన జాతీయవిద్యుతు గురించి గాంధీమహానుభావు యుపన్యాసించిరి. (ఒకవిలేఖను)

116 రూపాయలు బహుమానము

ఏజెంట్లు కావలయును. ధరావతు ముఖ్యము.
ప్రీతిలకు సంభవించు సమస్త వ్యాధులకు
ప్రదరాంకము
ఈ ఔషధము నిశ్చయముగా నివారణ చేయును.
మందుతో అపాన చూర్ణము, లేహ్యము పంపబడును.
వెల రు 5-0-0 మూత్రమే, తేహాలాభియ్యం సహా.
సోల్-డ్రాప్రయిటరు,
8440 ఆర్మాయ్ ఔషధావధానియము, కాకినాడ.

పలు విధ సాదా బంగారు

ఉంగరములు
కెర్రులు, పువ్వరాగములు
చేర్చి కట్టబడిన
ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి.
వివాహ సమయములందు,
ద్రామా, స్కా-ను, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన
కులకు బహుమాన సభరం బంగారుకు
ముగా నిచ్చుటకు తగినది పూచీ నిత్య దును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి
(1842) అంతు కంపెనీ, నగలవర్తకులు
చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

(3081) "కత్తి కట్టలు"
పెద్దకత్తి కట్టి కట్టలు పొడుగు కలవి. సాగవైసవి
1-కి రూ 4-8-0
దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చు వేరే
వలయువారు ఆగ్రహతో ఒక రూపాయి అడ్వాన్సు
పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో
కట్టలను అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.
పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిమితిని పోగొట్టుట
యందు శేరస్విక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిల్కీ రంగు నిచ్చుటకై నను తేహాలాభియ్య
పుచిరముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ముఖ్యగవనిపు
1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి
తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినది.
The Zandu Pharmaceutical Works Ltd..
Elphinstone Road, Bombay.
ఇప్పటి కాలము సమస్యించి మిక్కిలి
సమృద్ధముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.
హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు
పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.
పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో
ధరల వట్టి పంపబడును.
జాండూ పర్వ స్వాతికల్
వర్క్సు
ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు
(388) బొంబాయి నెం 13.
ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రెస్సింగు కంపెనీ,
సోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

మెలయించందనము

గనేరియా అను పెంగోగమునకు కుతారము
పథ్యము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు.
ఎటువు, నెలుపు, పచ, అను మాడు
విధముల పెంగోగమును మాడు
పూకలలో మాన్పును. ప్రీతిలకును
వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజ్యం ధము.
(1251) డబ్బీ 1 కి వెల 2.4-0
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

For Sale Overland.

మెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్
Co. American Car
స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పు
డు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు
కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాండు యూక్రింద అడ్డ
ను వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.
వలయువారు యూక్రింద అడ్డనువారికి వ్రాసి
విచారించ కోరెదము.
(17) బ్రదినారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

బహుమానము
వైద్య విద్య
ఆయురారోగ్య శ్రవ్యములకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో దొరుకును.
రాజవైద్య నారాయణజీ శేషవతి,
(3198) 27, చీవాటూరురోడ్డు, మదరాసు.

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు

ప్రేడింగు కంపెనీ
7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.
దూది, నూలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు
మున్నగు వాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను పుచ్చు
కొని ప్రతిజాగాలోను ఆచ్యుకము చేయునట్టియు కొనునట్టియు
ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిర కాలమునుంచి
కఠినములలో తీర్చించిన చిట్టసరింగీరోగము
(సవ్యాయ)ను బోగొట్టును.
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము కలిగించును.
జల దీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు
మంచిది
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, ఆమ
వాతనోష్ణమును బోగొట్టును.
అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నరములకు పలుకృత్యమును
యిచ్చును. ధాతుకృద్ధిచేయును.
10 తులముల వెల రూ 1
40 , వెల రూ 3.
క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజరు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హార్నిస్ రోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.
(44)

అమృతాంజనము

తల నెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయమగును వెల 0-10-0 అణాలు.
జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము
అమృతాంజనము డిపో. నుడరాసు-బొంబాయి.

విలువగల

ముద్రాక్షర పనిముట్ల విక్రయము.

విశాఖపట్నం శ్రీ డాబా తోటలో యున్న
అల్ జర్ పేటరీ ప్రస్తుతా లూకు యా వత్తు
సామానులు అనగా:-
(1) ఫర్ నివాల్ కంపెనీవల్ల చేయబడిన
రాయల్ సైజు ప్రింటింగు మిషను.
(2) డబుల్ పూలిష్ కేపు సైజు చేతి ప్రస్తు
(3) ప్రశస్తమైన జర్మనీలో చేయబడిన పుస్తక
ముల కోత మిషను వగైరా మిషనులతో కూడు
కొన్నటువంటిన్ని కేసులలో పూర్తిగా యున్న
తెలుగు, నాగరము, యింగ్లీషు అక్షరములున్న
పెదరు వైట్ అచ్చు పేపరు రీములున్న అచ్చు
పేసిన గ్రంథములుతోనున్న కూడుకొని యున్నది.
వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాగల
వారికి మేయి నెల 20 తేదీలోగా వారు, వారు
యివ్వబోయే ధరలకు తెండర్లు సీల్లు కవరులలో
అంపవలెను. ఈ ప్రస్తును గురించి సంపూర్ణ భోగట్టా
కోరినవారు యీ దిగువ చిరునామావారికి వ్రాస్తే
జాబితా లంపుదురు. పై అచ్చుపనిముట్లు వగైరాలు
చూడగోరినవారు మేయి నెల 15 తేదీ లగాయతు
18 తేదీవరకు పుదయం పదిగంటలు లగాయతు
5 గంటలువరకుగల వేళలయందు విశాఖపట్నంలో
యున్న శ్రీ డాబా తోటకు వచ్చి కొరినయెడల
చూపెట్టబడును. (67)

అడిదము వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు
మేనేజరు,

పేరుపహమ్మడుపురం యెట్టేలు,
కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్.
శ్రీ కాకుళం పోస్టు.
* * *

Tenders are invited for the purchase of
a complete out fit of a printing press called
the observatory press located at Daba gardens
Vizagapatam consisting chiefly of :-
1 Printing Machine Royal size by Furnival
& Co.
2 Hand press double foolseape size.
3 Cutting Machine Kransi etc. etc.
Machines in good working order with
Telugu, English and Sanscrit types com-
plete in cases with a large stock of white
feather weight printing paper and a lot of
published books.
Tenders should reach the undersigned in
sealed covers before the 20th of May 1922.
Full particulars and lists of articles will be
supplied on application to the Estate Manager.
The equipment can be inspected at Daba
gardens between 10 a. m. and 5 p. m. on any
day between the 15th and 18th of May 1922.
A. V. SUBBAROW,
Manager Sharemahammadpuram Estate
Under Court of Wards.
Pest CHICAC LE.